निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको प्रयोजनको लागि

कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५

(नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति २०७६/०१/३०, पहिलो संशोधन)

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष

टंगाल, काठमाडौं

कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५

विषय – सूची

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ १

२ परिभाषा १

परिच्छेद-२

पशुधनको सुरक्षण

३ सम्झौता गर्नु पर्ने ३

४ पशुधन सुरक्षण गराउनु पर्ने ३

५ स्वास्थ्य परीक्षण गराउनु पर्ने ३

६ सङ्केत पट्टा लगाउनु पर्ने ३

७ विवरण पेश गर्नु पर्ने ४

८ सुरक्षण लेख जारी गर्ने ४

९ पशुधनको सुरक्षण रकमको सीमा ५

१० पशुधनको उमेर र सङ्ख्या ५

११ सुरक्षण शुल्क ६

१२ सुरक्षण लेखको प्रतिलिपिको मान्यता ६

१३ सुरक्षण लेख हस्तान्तरण नहुने ६

१४ सुरक्षण लेख रद्द हुने ६

१५ पहिले खरिद भएका पशुधनको सुरक्षण हुन सक्ने ७

१६ नयाँ पशुधनको सुरक्षण गर्न सकिने ७

१७ बैंक तथा वित्तीय संस्थाले पशुधन सुरक्षण गराउन सक्ने ८

१८ सुरक्षण लेखको निरन्तरता ८

१९ पशुधन सुरक्षण सम्बन्धी विशेष व्यवस्था ८

२० सुरक्षण लेख अवधि ९

२१ सुरक्षण नहुने अवस्था ९

२२ सुरक्षण शुल्क फिर्ता पाउने ९

२३ सुरक्षण लेख नवीकरण गर्नु पर्ने ९

२४ पशुधनको मृत्यु भएमा वा अनुत्पादक भएमा जानकारी दिनु पर्ने ९

२५	मृत्यु प्रमाणपत्र जारी गर्ने	१०
२६	पशुधन अनुत्पादक भएको प्रमाणपत्र जारी गर्ने	१०

परिच्छेद-३

सुरक्षित पशुधनको क्षतिपूर्ति दाबी

२७	मृत पशुधन क्षतिपूर्ति दाबी	११
२८	पुनः दाबी गर्न सक्ने	११
२९	क्षतिपूर्ति दाबी नलाग्ने अवस्था	११
३०	पशुधनको क्षतिपूर्ति	१२
३१	अनुत्पादक पशुधनको क्षतिपूर्ति दाबी	१२
३२	अनुत्पादक पशुधनको क्षतिपूर्ति	१३
३३	पारिश्रमिक	१३

परिच्छेद-४

कर्जा सुरक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

३४	सम्झौता गर्नु पर्ने	१३
३५	कर्जाको सुरक्षण	१३
३६	लघु वित्त तथा विपन्न वर्ग कर्जाको सुरक्षण	१४
३७	साना तथा मझौला उद्यम कर्जाको सुरक्षण	१५
३८	कृषि कर्जाको सुरक्षण	१५
३९	शैक्षिक कर्जा तथा शैक्षिक बेरोजगार व्यवसाय कर्जाको सुरक्षण	१५
३९क	निर्यात कर्जाको सुरक्षण	१६
४०	सुरक्षण शुल्क बुझाउने तरिका	१६
४१	विवरण पठाउनु पर्ने	१७
४२	भुक्तानी दाबी गर्ने	१७
४३	दाबी भुक्तानी	१८
४४	दाबी अस्वीकृत गर्न सक्ने	१९
४५	कर्जा भुक्तानी म्याद अघि दाबी गर्न सक्ने	१९
४६	पुनः दाबी गर्न सक्ने	२०
४७	दाबी भुक्तानी फिर्ता गर्नु पर्ने	२०
४८	अपलेखन	२०
४९	अभिलेख राख्नु पर्ने	२१

परिच्छेद-५

विविध

५० विद्युतीय रजिष्टर राख्नु पर्ने २१
५१ वित्तीय विवरण उपलब्ध गराउनु पर्ने २१
५२ विवरण गोप्य राख्नु पर्ने २१
५३ अनुसूची हेरफेर गर्न सक्ने २१
५४ बचाउ २२

अनुसूचीहरु

अनुसूची-१ २३
अनुसूची-२ २५
अनुसूची-३ २६
अनुसूची-३क २७
अनुसूची-४ २८
अनुसूची-५ ३०
अनुसूची-६ ३१
अनुसूची-७ ३२
अनुसूची-८ ३३
अनुसूची-९ ३४
अनुसूची-१० ३५
अनुसूची-११ ३७
अनुसूची-१२ ४४
अनुसूची-१३ ४५
अनुसूची-१४ ४६
अनुसूची-१५ ४७
अनुसूची-१६ ४८
अनुसूची-१७ ४९
अनुसूची-१८ ५०
अनुसूची-१९ ५१
अनुसूची-२० ५२

कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष ऐन, २०७३ को दफा ६५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरु बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

*१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यी नियमहरुको नाम "कर्जा सुरक्षण (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०७५" रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा;

(क) "ऐन" भन्नाले निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष ऐन, २०७३ सम्झनु पर्छ ।

(ख) "ऋणी" भन्नाले सदस्य संस्थाबाट कर्जा प्राप्त गरी कोषको कर्जा सुरक्षण कार्यक्रममा सहभागी व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(ग) "कर्जा" भन्नाले पशुधन खरिद, लघुवित्त तथा विपन्न वर्ग, साना तथा मझौला उद्यम वा कृषि कर्जा कार्यक्रम अन्तरगत नेपाल सरकारले तोकेको क्षेत्रमा सदस्य संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जा सम्झनु पर्छ ।

(घ) "कोषको कार्यालय" भन्नाले ऐनको दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम स्थापना भएको कोषको केन्द्रीय कार्यालय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले कोषका अन्य कार्यालयलाई समेत जनाउँछ ।

(ङ) "ठूला पशुधन" भन्नाले गाई, याक, झोपा, बाच्छी (कोरेली), भैंसी, पाडी, साँढे, राँगो, गोरु, घोडा, घोडी, खच्चड, गधा जस्ता अन्य ठूला पशुधन सम्झनु पर्छ ।

(च) "पशुधन" भन्नाले गाई, याक, झोपा, बाच्छी (कोरेली), भैंसी, पाडी, साँढे, राँगो, गोरु, घोडा, घोडी, खच्चड, गधा, बोका, बाख्रा, भेडा, भेडी, च्याङ्ग्रा, बङ्गुर जस्ता पशुधन सम्झनु पर्छ ।

(छ) "पशुपालक कृषक" भन्नाले दुग्ध उत्पादन, प्रजनन र मासु उत्पादनको लागि पशुपालन व्यवसाय गर्ने कृषक सम्झनु पर्छ ।

(ज) "पशु सेवा कार्यालय" भन्नाले नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहको पशु सेवा कार्यालय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले पशु स्वास्थ्य केन्द्र वा उपकेन्द्रलाई समेत जनाउँछ ।

---

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

(झ) "प्राकृतिक विपद्" भन्नाले हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल बिस्फोटन, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, बाढी, पहिरो तथा भू-स्खलन, डुबान, खडेरी, आँधी, हुरी बतास, शीतलहर, चट्याङ्ग, भूकम्प, ज्वालामुखी बिस्फोटन, डढेलो वा यस्तै अन्य प्राकृतिक विपद्बाट उत्पन्न जुनसुकै विपद् सम्झनु पर्छ ।

*(ञ) "प्राविधिक" भन्नाले पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्बाट मान्यता प्राप्त संस्थाबाट दिइने कम्तीमा तीन महिनाको तालिम प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(ट) "ब्रिडर कृषक" भन्नाले उन्नत तथा गुणस्तरयुक्त नश्लका पशुधन आधुनिक तरिकाले उत्पादनको लागि प्रजनन कार्यमा प्रयोग गरिने पशुधन पालन गर्ने कृषक सम्झनु पर्छ ।

(ठ) "सदस्य संस्था" भन्नाले कोषसँग सम्झौता गर्ने इजाजत प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था, सहकारी संस्था तथा वित्तीय मध्यस्थ गर्ने संस्था सम्झनु पर्छ ।

(ड) "साना पशुधन" भन्नाले बोका, बाखा, भेडा, भेडी, च्याङ्ग्रा, बङ्गुर जस्ता साना पशुधन सम्झनु पर्छ ।

(ढ) "सुरक्षणकर्ता" भन्नाले सदस्य संस्थाबाट कर्जा लिई खरिद गरेको पशुधन कोषमा सुरक्षण गराउने पशुपालक कृषक वा ब्रिडर कृषक सम्झनु पर्छ ।

(ण) "सुरक्षित पशुधन" भन्नाले सुरक्षणकर्ताले सुरक्षण गराएको पशुधन सम्झनु पर्छ ।

*(त) "सुरक्षण रकम" भन्नाले सदस्य संस्थाले नियम ९ बमोजिम गरेको पशुधनको सुरक्षण रकम वा नियम ३६, ३७, ३८, ३९ र ३९क बमोजिमको व्यवसायमा प्रवाह गरेको कर्जा रकम र सोको सीमाङ्कमध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम सम्झनु पर्छ ।

(थ) "सुरक्षण लेख" भन्नाले नियम ८ को उपनियम (२) बमोजिम कोषले जारी गरेको सुरक्षण लेख सम्झनु पर्छ ।

(द) "सङ्केत पट्टा" भन्नाले सुरक्षण गरिएको पशुधनलाई लगाइने नियम ६ बमोजिम कोषले उपलब्ध गराएको सङ्केत नम्बर अंकित धातु वा प्लाष्टिकको सङ्केत पट्टा (ट्याग) सम्झनु पर्छ ।

---

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

परिच्छेद-२

पशुधनको सुरक्षण

३. **सम्झौता गर्नु पर्ने** : सदस्य संस्थाले आफूले प्रदान गरेको कर्जाबाट ऋणीले खरिद गरेका पशुधनको यस नियमावली बमोजिम सुरक्षण गर्नु पूर्व कोषसँग अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

४. **पशुधन सुरक्षण गराउनु पर्ने** : सदस्य संस्थाले आफूले प्रदान गरेको कर्जाबाट ऋण लिई खरिद गरेका पशुधनको अनिवार्य रुपमा सुरक्षण गराउनु पर्नेछ ।

*५. **स्वास्थ्य परीक्षण गराउनु पर्ने** : (१) सदस्य संस्थाबाट कर्जा लिई पशुधन खरिद गरेको ऋणीले कर्जा लिएको पैंतीस दिनभित्र आफूले खरिद गरेको पशुधनको सम्बन्धित पशु सेवा कार्यालय वा कोषले तोकेको प्राविधिकबाट स्वास्थ्य परीक्षण गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम पशुधनको स्वास्थ्य परीक्षण गराउँदा त्यस्तो पशुधन स्वस्थ वा रोगी जे देखिन्छ सोही व्यहोरा खुलाई त्यस्तो पशुधनको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने प्राविधिकले सम्बन्धित ऋणीलाई अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा स्वास्थ्य परीक्षण प्रमाणपत्र प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

६. **सङ्केत पट्टा लगाउनु पर्ने** : (१) नियम ५ बमोजिम स्वास्थ्य परीक्षण गर्दा त्यस्तो पशुधन स्वस्थ र निरोगी प्रमाणित भएमा स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने प्राविधिकले त्यस्तो पशुधनलाई कोषले उपलब्ध गराएको सङ्केत पट्टा लगाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सुरक्षित पशुधनलाई लगाएको सङ्केत पट्टा यस नियमावली बमोजिम त्यस्तो पशुधन सुरक्षणमा रहेसम्म झिक्न हुँदैन ।

(३) कुनै कारणले सुरक्षणको अवधि समाप्त नहुँदै त्यस्तो पशुधनको सङ्केत पट्टा हराएमा वा नष्ट भएमा पशुधनीले सम्बन्धित प्राविधिक, सदस्य संस्थाको प्रतिनिधि वा सामूहिक जमानी अन्तर्गत खरिद गरी सुरक्षण गरिएको पशुधनको हकमा त्यस्तो समूहको अध्यक्षलाई सो कुराको जानकारी गराई त्यस्तो पशुधनलाई तत्कालै अर्को सङ्केत पट्टा लगाउनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम सुरक्षित पशुधनलाई पुनः सङ्केत पट्टा लगाएको भए सम्बन्धित सुरक्षणकर्ताले सोको जानकारी सदस्य संस्था मार्फत कोषलाई दिनु पर्नेछ ।

(५) उपनियम (३) बमोजिम पशुधनलाई सङ्केत पट्टा लगाइसकेपछि त्यसअघि हराएको सङ्केत पट्टा फेला परेमा सुरक्षणकर्ताले त्यस्तो सङ्केत पट्टा सम्बन्धित सदस्य संस्था वा कोषमा बुझाउनु पर्नेछ ।

---

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

७. **विवरण पेश गर्नु पर्ने** : सदस्य संस्थाबाट कर्जा लिई पशुधन खरिद गरेका ऋणीले त्यसरी खरिद गरेको पशुधन सुरक्षणको लागि सम्बन्धित सदस्य संस्थामा देहायका विवरण कागजात पेश गर्नु पर्नेछ :-

(क) ऋणीले कर्जा लिँदाका बखत सदस्य संस्थामा पेश गरेको अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचाको सहमतिपत्रको प्रतिलिपि,

(ख) नियम ५ को उपनियम (२) बमोजिमको स्वास्थ्य परीक्षण प्रमाणपत्र,

(ग) नियम ६ बमोजिम पशुधनलाई सङ्केत पट्टा लगाएको निस्सा,

(घ) ब्रिडर कृषकको हकमा सम्बन्धित पशु सेवा कार्यालयले निज ब्रिडर कृषक भएको व्यहोरा प्रमाणित गरिदिएको कागजात,

**(घ१) अनुसूची-३क. बमोजिमको ढाँचामा पशुधनको विवरण ।

(ङ) पशुको प्रजनन सम्बन्धी प्रस्तावित परियोजना वा स्किम ।

*८. **सुरक्षण लेख जारी गर्ने** : (१) नियम ७ बमोजिम पशुधन सुरक्षणको लागि प्राप्त विवरण कागजात जाँचबुझ गर्दा व्यहोरा मनासिब देखिएमा सदस्य संस्थाले त्यस्तो पशुधनको सुरक्षण लेख जारी गर्न साठी दिनभित्र कोषमा लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम लेखी आएमा कोषले आवश्यक जाँचबुझ गरी मनासिब देखिए नब्बे दिनभित्र त्यस्तो पशुधनको सुरक्षण लेख जारी गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम सुरक्षण लेख जारी गर्दा कोषले प्रत्येक पशुधनको लागि अनुसूची-४ बमोजिम छुट्टाछुट्टै सुरक्षण लेख जारी गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (२) बमोजिम जारी गरिएको सुरक्षण लेखको एक प्रति कोषले सम्बन्धित सुरक्षणकर्तालाई र अर्को एक प्रति सम्बन्धित सदस्य संस्थालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(५) कुनै ऋणीले नियम ५ को उपनियम (१) बमोजिम पैंतीस दिनभित्र पशुधनको स्वास्थ्य परीक्षण गराउन नसकेमा वा सदस्य संस्थाले उपनियम (१) बमोजिम तोकिएको अवधिभित्र सुरक्षण लेख जारी गर्नको लागि कोषमा लेखी पठाउन नसकेमा त्यस्तो ऋणी वा सदस्य संस्थाको अनुरोधमा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले स्वास्थ्य परीक्षण गराउन वा सुरक्षण लेख जारी गर्न लेखी पठाउन बढीमा पैंतीस दिनको अवधि थप गरिदिन सक्नेछ ।

** नेपाल सरकारद्वारा पहिलो संशोधन २०७६/०१/३० मा थप गरिएको

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

९. **पशुधनको सुरक्षण रकमको सीमा** : सदस्य संस्थाबाट कर्जा लिई खरिद गरेको पशुधनको देहाय बमोजिमको सीमासम्म सुरक्षण हुनेछ :-

(क) दुग्ध उत्पादनको लागि उन्नत नश्लको प्रति गाई वा भैंसीको एक लाख पचास हजार रुपैयाँसम्म,

(ख) दुग्ध उत्पादनको लागि उन्नत नश्लको प्रति बाच्छी (कोरेली) वा प्रति पाडीको पचास हजार रुपैयाँसम्म,

(ग) दुग्ध उत्पादनको लागि स्थानीय नश्लको प्रति भैंसीको असी हजार रुपैयाँसम्म र प्रति पाडीको चालीस हजार रुपैयाँसम्म,

(घ) दुग्ध उत्पादनको लागि स्थानीय नश्लको प्रति गाईको पचास हजार रुपैयाँसम्म र प्रति बाच्छीको दश हजार रुपैयाँसम्म,

(ङ) प्रजननको लागि उन्नत नश्लको प्रति साँढे, याक वा राँगोको एक लाख पचास हजार रुपैयाँसम्म,

(च) प्रजननको लागि प्रति भेडा, बाखा, च्याङ्ग्रा, बङ्गुर वा बोकाको तीस हजार रुपैयाँसम्म,

(छ) मासु उत्पादनको लागि प्रति भेडा, बाखा, च्याङ्ग्रा वा बोकाको बीस हजार रुपैयाँसम्म,

(ज) मासु उत्पादनको लागि दुई वर्ष उमेर ननाघेका प्रति बङ्गुरको तीस हजार रुपैयाँसम्म,

(झ) टाँगा व्यवसायको लागि प्रति घोडा वा घोडीको एकलाख रुपैयाँसम्म,

(ञ) ढुवानीको लागि प्रति खच्चड, घोडा, घोडी वा झोपाको एकलाख रुपैयाँसम्म,

(ट) ढुवानीको लागि प्रति गधाको सत्तरी हजार रुपैयाँसम्म,

(ठ) ढुवानी वा जोत्नको लागि प्रति गोरु वा राँगाको पचास हजार रुपैयाँसम्म ।

१०. **पशुधनको उमेर र सङ्ख्या** : (१) कोषले चार वर्षसम्मको उमेर भएका साना पशुधन र दुई वर्षदेखि एघार वर्षसम्मको उमेर भएका ठुला पशुधनको मात्र यस नियमावली बमोजिम सुरक्षण गर्नेछ ।

(२) कोषले देहायको प्रयोजनको लागि ऋणीले खरिद गरेको पशुधनको देहाय बमोजिमको सङ्ख्यामा मात्र सुरक्षणको लेख जारी गर्नेछ :-

(क) प्रजननको लागि खरिद गरिएका पाँच पाँच वटासम्म साँढे, राँगो, बोका, भेडा, च्याङ्ग्रा वा बङ्गुर,

(ख) टाँगा व्यवसायको लागि खरिद गरिएका पाँच पाँच वटासम्म घोडा वा घोडी,

(ग) जोत्नको लागि खरिद गरिएका छ छ वटासम्म गोरु वा राँगा ।

(३) उपनियम (२) मा लेखिए देखि बाहेक अन्य पशुधनको सुरक्षण गर्दा सङ्ख्याको सीमा लाग्ने छैन ।

११. **सुरक्षण शुल्क** : (१) यस नियमावली बमोजिम पशुधन सुरक्षण गराउँदा सुरक्षणकर्ताले त्यस्तो पशुधनको कुल सुरक्षण रकमको छ प्रतिशतले हुन आउने रकम वार्षिक सुरक्षण शुल्क बापत कोषलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कोषले वार्षिक सुरक्षण शुल्क लिँदा त्यस्तो सुरक्षण शुल्कको पच्चीस प्रतिशतका दरले हुन आउने रकम अग्रिम रुपमा सम्बन्धित ऋणीबाट लिनेछ र बाँकी पचहत्तर प्रतिशतका दरले हुन आउने रकम नेपाल सरकारले अनुदान स्वरुप कोषलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम सुरक्षण शुल्क लिँदा कोषले कर्जा भुक्तानी गर्ने अन्तिम वर्षको हकमा कर्जा तिर्ने अवधि छ महीना वा सोभन्दा कम बाँकी भएमा छ महिनाको र छ महिनाभन्दा बढी अवधि बाँकी भएमा एक वर्षको सुरक्षण शुल्क लिनेछ ।

(४) उपनियम (१) बमोजिम ऋणीले कोषलाई बुझाउनु पर्ने वार्षिक सुरक्षण शुल्क निजले अनुसूची-३ बमोजिमको सहमतिपत्रमा उल्लेख गरेबमोजिम आफैंले वा सदस्य संस्था मार्फत बुझाउनु पर्नेछ ।

१२. **सुरक्षण लेखको प्रतिलिपिको मान्यता** : यस नियमावली बमोजिम सुरक्षणकर्तालाई प्रदान गरिएको कुनै सुरक्षण लेखको सक्कल प्रति च्यातिएमा, हराएमा वा कुनै कारणले नष्ट भएमा कोष वा सदस्य संस्थामा रहेको सुरक्षण लेखको सक्कलबाट छायाँप्रति उतार गरी कैफियत जनाई कोष वा सदस्य संस्थाको अधिकार प्राप्त अधिकारीले प्रमाणित गरी सम्बन्धित सुरक्षणकर्ता वा सदस्य संस्थालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । त्यसरी उपलब्ध गराएको प्रतिलिपिलाई नियम ८ बमोजिम जारी भएको सक्कल सुरक्षण लेख सरह मानिनेछ ।

१३. **सुरक्षण लेख हस्तान्तरण नहुने** : सुरक्षणकर्ताले सुरक्षित पशुधन बिक्री गरी वा अन्य कुनै प्रकारले हक छाडी दिएमा त्यस्तो पशुधनको सुरक्षण लेख हस्तान्तरण हुने छैन ।

१४. **सुरक्षण लेख रद्द हुने** : (१) देहायको अवस्थामा सुरक्षण लेख स्वतः रद्द हुनेछ :-

(क) सुरक्षण लेखको अवधि समाप्त नहुँदै सुरक्षित पशुधन बिक्री गरेमा वा अन्य कुनै किसिमले हक छाडी दिएमा,

(ख) सुरक्षित पशुधन हराएको वा चोरी भएको कारणबाट सुरक्षण कर्ताको संरक्षणमा नरहेमा,

(ग) ऋणीले लिएको कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मिति अगावै सम्पूर्ण कर्जा चुक्ता गरेमा ।

(२) उपनियम (१) को खण्ड (ग) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऋणीले सोही सदस्य संस्थाबाट लिएको अन्य कुनै किसिमको कर्जा चुक्ता गर्न बाँकी रहेछ भने निजले सो व्यहोरा सदस्य संस्थामार्फत कोषलाई जानकारी गराएमा कोषले सो सुरक्षण लेखमा उल्लिखित कर्जा भुक्तानी गर्नु पर्ने अन्तिम मितिसम्म कायमै राख्न सक्नेछ ।

१५. **पहिले खरिद भएका पशुधनको सुरक्षण हुन सक्ने** : यो नियमावली प्रारम्भ हुनुभन्दा एकानब्बे दिन अघिसम्म सदस्य संस्थाबाट कर्जा लिई खरिद गरिएका पशुधन सुरक्षण गर्नको लागि ऋणीले यस नियमावली बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी सदस्य संस्था मार्फत कोषलाई अनुरोध गरेमा कोषले त्यस्ता ऋणीको पशुधनको यस नियमावली बमोजिम सुरक्षण गर्न सक्नेछ ।

१६. **नयाँ पशुधनको सुरक्षण गर्न सकिने** : (१) सदस्य संस्थाले ऋणीको अनुरोधको आधारमा निजलाई ऋण भुक्तानी अवधि समाप्त नहुँदै सुरक्षित पशुधन बिक्री गरी सोको सट्टामा नयाँ पशुधन खरिद गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कुनै ऋणीले कोषको स्वीकृतिमा सुरक्षित पशुधन बिक्री गरी नयाँ पशुधन खरिद गरेमा कोषले त्यस्तो नयाँ पशुधनको देहायको अवस्थामा सुरक्षण गर्न सक्नेछः-

(क) ऋणीले सदस्य संस्थाबाट स्वीकृती प्राप्त गरेको मितिले सात दिनभित्र नयाँ पशुधन खरिद गरेमा,

(ख) पशुधन खरिद गरेको सात दिनभित्र सदस्य संस्थालाई लिखित जानकारी दिएमा,

(ग) नियम ११ बमोजिमको सुरक्षण शुल्क बुझाएमा,

(घ) नयाँ पशुधन खरिद गरेको पैंतीस दिनभित्र स्वास्थ्य परीक्षण गराई नियम ६ बमोजिम सङ्केत पट्टा लगाएमा ।

(३) ऋणीले उपनियम (१) बमोजिम स्वीकृति लिई खरिद गरेको पशुधन सुरक्षणको लागि उपनियम (२) बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरेको प्रमाण सहित सम्बन्धित सदस्य संस्था समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम निवेदन परेमा सदस्य संस्थाले आवश्यक जाँचबुझ गरी निवेदन परेको पन्ध्र दिनभित्र त्यस्तो पशुधनको सुरक्षण लेख जारी गर्न कोषसमक्ष लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम लेखी आएमा कोषले सुरक्षण लेख जारी गर्ने मितिसम्ममा ऋणीको कर्जा खातामा बाँकी रहेको सावाँ र व्याज रकम वा शुरुको सुरक्षण लेखमा अंकित सुरक्षण रकममध्ये जुन कम हुन्छ सोही रकम उल्लेख गरी कर्जा भुक्तानीको बाँकी अवधिसम्मको लागि सुरक्षण लेख जारी गर्नु पर्नेछ ।

१७. **बैंक तथा वित्तीय संस्थाले पशुधन सुरक्षण गराउन सक्ने** : (१) कोषको सदस्य नरहेको बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कोषको स्वीकृती लिई कुनै फर्म वा व्यक्तिलाई दशलाख रुपैयाँ वा सोभन्दा बढी लगानी गरी खरिद गरिएका उन्नत गाई वा भैंसीको यस नियमावली बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी सुरक्षण गराउन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम खरिद गरिएका पशुधनको सुरक्षण प्रक्रिया, क्षतिपूर्ति दाबी लगायतका सुरक्षण सम्बन्धी सम्पूर्ण कुराको जिम्मेवारी त्यस्ता पशुधनमा लगानी गर्ने सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको हुनेछ ।

(३) यस नियम बमोजिम सुरक्षण गरिने पशुधनको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने, सङ्केत पट्टा लगाउने, पशुधनको मृत्यु प्रमाणपत्र जारी गर्ने र पशुधनको अनुत्पादक प्रमाणपत्र जारी गर्ने जस्ता कार्य सम्बन्धित पशु सेवा कार्यालयले तोकेको प्राविधिकबाट गराउनु पर्नेछ ।

१८. **सुरक्षण लेखको निरन्तरता** : (१) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पशु प्रजननको फार्म सञ्चालन गर्ने ब्रिडर कृषकले सुरक्षित पशुधनको सुरक्षण लेखको अवधि समाप्त हुनु अगावै सदस्य संस्थाको पूर्व स्वीकृति लिएर पशुधन बिक्री गरी वा अन्य कुनै किसिमले हक छाडी दिएमा त्यस्तो पशुधन खरिद गर्ने वा हक प्राप्त गर्ने ब्रिडर कृषकले सो पशुधनको सुरक्षण लेखको बाँकी अवधिको लागि निरन्तरता दिन चाहेमा नियम ११ बमोजिमको सुरक्षण शुल्क सहितको नियम ७ को खण्ड (क) बमोजिमको सहमतिपत्र सम्बन्धित सदस्य संस्थामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम बिक्री गरी वा अन्य कुनै किसिमले हक छाडी दिएको पशुधनको सुरक्षण लेखलाई निरन्तरता दिन मनासिब देखिएमा सदस्य संस्थाले त्यसरी हक छाडीदिएको मितिमा सुरक्षणकर्ताको कर्जा खातामा बाँकी देखिएको कर्जा रकम (सावाँ र व्याज) र शुरुको सुरक्षण लेखमा अंकित सुरक्षण रकममध्ये जुन कम हुन्छ सो रकमलाई पशुधनको सङ्ख्याले भाग गर्दा प्रति पशुधन हुन आउने रकमसम्मको हद कायम गरी त्यस्तो सुरक्षण लेखलाई बाँकी अवधिसम्म निरन्तरता दिन कोषमा लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम लेखी पठाउँदा सदस्य संस्थाले आफुले दिएको स्वीकृती पत्र, सुरक्षण शुल्क बुझाएको प्रमाण र ब्रिडर कृषकको सहमतिपत्र संलग्न गरी कोषमा पठाउनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम लेखी आएमा र व्यहोरा जाँचबुझ गर्दा मनासिब देखेमा कोषले त्यस्तो सुरक्षण लेखलाई निरन्तरता दिई सोको जानकारी सात दिनभित्र सम्बन्धित सदस्य संस्थालाई दिनु पर्नेछ ।

१९. **पशुधन सुरक्षण सम्बन्धी विशेष व्यवस्था** : (१) कोषले अनुरोध गरेमा सम्बन्धित पशु सेवा कार्यालयले पशुधन खरिद-बिक्री हुने ठाउँमा नै पशुधनको स्वास्थ्य परीक्षण र सङ्केत पट्टा लगाउन सकिने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम स्वास्थ्य परीक्षण गरी सङ्केत पट्टा लगाएको पशुपालक कृषकले त्यस्तो पशुधन गन्तव्य स्थानमा पुर्‍याएको मितिले सात दिनभित्र त्यस्तो पशुधनको सुरक्षण लेख जारी गरिदिनको लागि नियम ११ बमोजिमको सुरक्षण शुल्क सहित सम्बन्धित सदस्य संस्था मार्फत कोषमा निवेदन दिन सक्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्राप्त निवेदन कोषले जाँचबुझ गर्दा व्यहोरा मनासिब देखेमा पन्ध्र दिनभित्र त्यस्तो पशुधनको सुरक्षण लेख जारी गर्नु पर्नेछ ।

२० **सुरक्षण लेख अवधि** : यस नियमावली बमोजिम जारी भएको सुरक्षण लेखको अवधि नियम ११ बमोजिम वार्षिक रुपमा सुरक्षण शुल्क बुझाएको आधारमा सुरक्षित पशुधनलाई सङ्केत पट्टा लगाएको मितिदेखि कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मितिसम्म कायम रहनेछ ।

२१. **सुरक्षण नहुने अवस्था** : देहायका अवस्थामा पशुधनको सुरक्षण हुने छैनः-

(क) नियम ७ बमोजिमका विवरण कागजात पेश नभएमा,

(ख) पशुधन रोगी र अस्वस्थ प्रमाणित भएमा,

(ग) सुरक्षणको लागि प्रस्तावित पशुधन अन्यत्र सुरक्षण भइसकेमा,

(घ) पशुधनको उमेर नियम १० को उपनियम (१) अनुरुप नभएमा ।

२२. **सुरक्षण शुल्क फिर्ता पाउने** : पशुधनको सुरक्षण लेख जारी नहुँदै त्यस्तो पशुधन कुनै कारणले अस्वस्थ वा रोगी भएको प्रमाणित भएमा सम्बन्धित पशुपालक कृषक वा ब्रिडर कृषकले त्यस्तो पशुधनको सुरक्षण बापत सदस्य संस्थामा बुझाएको अग्रिम सुरक्षण शुल्क पूरै फिर्ता पाउनेछ ।

*२३. **सुरक्षण लेख नवीकरण गर्नु पर्ने** : सदस्य संस्थाले आफूले कर्जा प्रदान गरेको अन्तिम भुक्तानी मितिसम्म सम्पूर्ण कर्जा असूल उपर हुन नसक्ने देखेमा वा ऋणीले कर्जा चुक्ता गर्ने अवधि बढाउन अनुरोध गरेमा त्यस्तो सुरक्षण लेखको म्याद समाप्त हुनु भन्दा तीस दिन अगावै देहायका विवरण कागजात संलग्न गरी नवीकरणका लागि कोषमा लेखी पठाउनु पर्नेछ :-

(क) नियम ११ बमोजिमको वार्षिक सुरक्षण शुल्क बुझाएको निस्सा,

(ख) अनुसूची-५ बमोजिमको ढाँचामा पशुधनको सुरक्षण विवरण ।

२४. **पशुधनको मृत्यु भएमा वा अनुत्पादक भएमा जानकारी दिनु पर्ने** : सुरक्षणकर्ताले सुरक्षित पशुधनको मृत्यु भएमा सोको अठ्चालीस घण्टाभित्र र पशुधन अनुत्पादक भएको वा अनुत्पादक भएको शंका लागेमा तुरुन्त सम्बन्धित सदस्य संस्था र सम्बन्धित पशु सेवा

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

कार्यालयको प्राविधिकलाई वा सामूहिक जमानी अन्तर्गत खरिद भई सुरक्षण भएका पशुधनको हकमा सम्बन्धित समूहको अध्यक्षलाई लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ ।

२५. **मृत्यु प्रमाणपत्र जारी गर्ने** : (१) नियम २४ बमोजिमको जानकारी प्राप्त भएमा सदस्य संस्थाले खटाएको कर्मचारी, सम्बन्धित प्राविधिक वा समूहको अध्यक्षले यथाशीघ्र मृत पशुधनको यकिन गरी अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा मृत पशुधनको मृत्यु प्रमाणपत्र जारी गरिदिनु पर्नेछ ।

(२) नियम १९ को उपनियम (१) बमोजिम खरिद-बिक्री स्थलमा नै सुरक्षण भएको पशुधन गन्तव्य स्थानमा नपुग्दै बाटोमा मृत्यु भएमा सुरक्षणकर्ताले तत्कालै सम्बन्धित पशु सेवा कार्यालयका प्राविधिक वा कोषबाट मान्यता प्राप्त प्राविधिक समक्ष लिखित सूचना दिनु पर्नेछ । त्यस्तो सूचना प्राप्त भएपछि सम्बन्धित प्राविधिकले यथाशीघ्र त्यस्तो पशुधनको मृत्यु भएको स्थलमा गई जाँची मृत पशुधनको मृत्यु प्रमाणपत्र जारी गरिदिनु पर्नेछ ।

(३) गधा, घोडा, घोडी, खच्चड वा झोपाको नियम ७ को खण्ड (क) बमोजिमको सुरक्षण सहमतिपत्रमा उल्लिखित दैनिक हिड्ने मार्गमा मृत्यु भएमा सो स्थानबाट नजिकको पशु सेवा कार्यालयको प्राविधिकले त्यस्तो मृत पशुधनको मृत्यु प्रमाणपत्र जारी गरिदिनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम मृत्यु प्रमाणपत्र जारी गर्नु अघि सम्बन्धित प्राविधिकले सुरक्षित पशुधनको मृत्युको कारण खुलाई प्राकृतिक विपद् वा जंगली जनावरको आक्रमणको कारणबाट भएकोमा सम्बन्धित सदस्य संस्था र सामूहिक जमानी अन्तर्गत खरिद भई सुरक्षण भएका पशुधनको हकमा त्यस्तो समूहको अध्यक्ष समेतको रोहबरमा स्थानीय बासिन्दाबाट मुचुल्का गराउनु पर्नेछ ।

*२६. **पशुधन अनुत्पादक भएको प्रमाणपत्र जारी गर्ने** : पशु सेवा कार्यालयको प्राविधिक वा कोषले तोकेको प्राविधिकले सुरक्षणकर्ताबाट नियम २४ बमोजिम सुरक्षित पशुधन अनुत्पादक भएको लिखित जानकारी प्राप्त गरेपछि सो मितिले दुई महिनासम्म उक्त पशुधनलाई आफ्नो निगरानीमा राख्नु पर्नेछ । त्यसरी निगरानीमा राख्दा त्यस्तो पशुधन अनुत्पादक भएको ठहरिएमा अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा पशुधन अनुत्पादक प्रमाणपत्र जारी गर्नु पर्नेछ ।

---

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

परिच्छेद-३

सुरक्षित पशुधनको क्षतिपूर्ति दाबी

२७. **मृत पशुधन क्षतिपूर्ति दाबी :** (१) सुरक्षित पशुधनको मृत्यु भएको मितिले सात दिनभित्र सम्बन्धित सुरक्षणकर्ताले देहायका कागजात संलग्न गरी अनुसूची-८ बमोजिमको ढाँचामा मृत पशुधनको क्षतिपूर्ति दाबी गरी सम्बन्धित सदस्य संस्था मार्फत कोष समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ :-

(क) पशुधन सुरक्षण लेखको सक्कल प्रति,

(ख) नियम २५ बमोजिम जारी गरिएको पशुधनको मृत्यु प्रमाणपत्र,

(ग) नियम ६ बमोजिम सुरक्षित पशुधनलाई लगाइएको सङ्केत पट्टा ।

(२) सुरक्षणकर्ताको मृत्यु भई वा अन्य कारणले उपनियम (१) बमोजिम क्षतिपूर्ति दाबी गर्न नसकेमा निजले इच्छाएको व्यक्ति, वारेस वा प्रचलित कानून बमोजिमको हकवालाले उपनियम (१) मा उल्लिखित कागजातहरुका अतिरिक्त आफू इच्छाएको व्यक्ति, वारेस वा हकवाला भएको प्रमाण समेत संलग्न गरी क्षतिपूर्ति दाबी गर्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) वा (२) बमोजिम मृत पशुधनको क्षतिपूर्तिको दाबी सम्बन्धी निवेदन प्राप्त भएमा सदस्य संस्थाले पन्ध्र दिनभित्र त्यस्तो दाबी फछ्र्यौटको लागि कोषमा लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

(४) कोषले उपनियम (१) वा (३) बमोजिम सदस्य संस्थाबाट क्षतिपूर्ति दाबी सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण कागजात प्राप्त भएको पैंतीस दिनभित्र कोषले आवश्यक जाँचबुझ गरी यस नियमावली बमोजिमको क्षतिपूर्ति दाबी स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने विषयमा निर्णय गर्नेछ ।

२८. **पुनः दाबी गर्न सक्ने :** (१) नियम २७ बमोजिम पेश गरेको क्षतिपूर्ति दाबी कोषले स्वीकृत नगरेमा सुरक्षणकर्ताले सोको जानकारी पाएको मितिले पैंतीस दिनभित्र त्यस्तो दाबी प्रमाणित गर्ने थप विवरण कागजात भए सो संलग्न गरी पुनः दाबीको लागि सदस्य संस्था मार्फत कोषमा अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम पुनः दाबीको लागि सदस्य संस्था मार्फत कोषमा अनुरोध भै आएमा कोषले प्राप्त विवरण कागजातको आधारमा त्यस्तो दाबी स्वीकृत गर्न सक्नेछ ।

२९. **क्षतिपूर्ति दाबी नलाग्ने अवस्था** : सुरक्षित पशुधनको देहायको कुनै अवस्थामा क्षतिपूर्ति दाबी लाग्ने छैन :-

(क) निर्धारित अवधिभित्र दाबी प्रकृया पूरा नगरेको,

(ख) सुरक्षणकर्ताले सुरक्षित पशुधन उपरको हक कुनै कारणले छाडी दिएको वा त्यस्तो पशुधन हराएको वा चोरी भएको,

(ग) सुरक्षित पशुधनलाई मार्ने उद्देश्यले घाइते बनाएको वा सुरक्षणकर्ता वा निजको एकाघर परिवारका सदस्यको लापरवाहीले पशुधनको मृत्यु भएको,

(घ) सुरक्षणकर्ताले सुरक्षण लेख अवधिभर निर्धारित म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने नियम ११ बमोजिमको सुरक्षण शुल्क नबुझाएको,

(ङ) सुरक्षित पशुधनको शरीरमा लगाएको सङ्केत पट्टा नभएको र हराएको भए सुरक्षणकर्ताले सोको जानकारी सम्बन्धित सदस्य संस्था, पशु सेवा कार्यालय वा कोषबाट मान्यता प्राप्त प्राविधिक र सामूहिक जमानी अन्तर्गत खरिद भएको पशुधनको हकमा समूहको अध्यक्षलाई लिखित रुपमा नदिएको,

(च) यस नियमावली बमोजिम क्षतिपूर्ति दाबीको लागि पेश गर्नु पर्ने सम्पूर्ण कागजात तथा प्रमाणहरु पेश नगरेको,

(छ) सुरक्षित पशुधनलाई जुन उद्देश्य र प्रयोजनमा प्रयोग गर्नु पर्ने हो सो अनुरुप प्रयोग नगरेको,

(ज) गधा, घोडा, घोडी, खच्चड वा झोपाको नियम ७ को खण्ड (क) बमोजिमको सुरक्षण गर्ने सहमतिपत्रमा उल्लिखित मार्ग भन्दा अन्य मार्गमा चलाएको अवस्थामा मृत्यु भएको,

(झ) नियम २७ को उपनियम (१) वा नियम २८ को उपनियम (१) बमोजिमको अवधि भित्र दाबी वा पुनः दाबी नगरेको, वा

(ञ) कोषले निर्धारण गरेको अन्य विषय ।

३०. **पशुधनको क्षतिपूर्ति** : कोषले सुरक्षित पशुधनको मृत्यु भएमा सोको क्षतिपूर्ति बापत सुरक्षण लेखमा उल्लिखित सुरक्षण रकमको नब्बे प्रतिशतले हुन आउने रकम सम्बन्धित सदस्य संस्था मार्फत सुरक्षणकर्तालाई प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

३१. **अनुत्पादक पशुधनको क्षतिपूर्ति दाबी** : नियम २६ बमोजिम पशुधन अनुत्पादक प्रमाणित भएको मितिले सात दिनभित्र सुरक्षणकर्ताले देहायका कागजातहरु संलग्न गरी सदस्य संस्था मार्फत कोषसमक्ष अनुसूची-९ बमोजिमको ढाँचामा क्षतिपूर्ति दाबी गर्नु पर्नेछ :-

(क) सुरक्षणकर्ताले सुरक्षित पशुधन अनुत्पादक भएको व्यहोरा पशु सेवा कार्यालयलाई सूचना गरेको पत्रको प्रतिलिपी,

(ख) पशुधन सुरक्षण लेखको सक्कल प्रति,

(ग) नियम २६ बमोजिम जारी भएको सुरक्षित पशुधन अनुत्पादक भएको प्रमाणपत्र ।

३२. **अनुत्पादक पशुधनको क्षतिपूर्ति** : नियम २६ बमोजिम सुरक्षित पशुधन अनुत्पादक भएको प्रमाणित भएमा कोषले त्यस्तो पशुधनको सुरक्षण लेखमा उल्लिखित सुरक्षण रकमको पचास प्रतिशतले हुने रकम सदस्य संस्था मार्फत सुरक्षणकर्तालाई क्षतिपूर्ति प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

३३. **पारिश्रमिक** : सुरक्षण गरिने पशुधनको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने, सङ्केत पट्टा लगाउने, मृत्यु प्रमाणित गर्ने तथा अनुत्पादक प्रमाणित गर्ने कार्य गरे बापत सम्बन्धित प्राविधिक, सम्बन्धित सदस्य संस्थाका कर्मचारी र सामूहिक जमानी अन्तर्गत खरिद भई सुरक्षण भएका पशुधनको हकमा समूहको अध्यक्षलाई कोषले जनही प्रति ठूला पशुधनको एक सय रुपैयाँ र साना पशुधनको पचास रुपैयाँ र पशुधनलाई पुनः सङ्केत पट्टा लगाएबापत प्रति पशुधन पच्चीस रुपैयाँका दरले पारिश्रमिक दिनेछ ।

परिच्छेद-४

कर्जा सुरक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

३४. **सम्झौता गर्नु पर्ने** : (१) सदस्य संस्थाले आफूले प्रदान गरेको कर्जा सुरक्षण गर्नको लागि कोषसँग अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

(२) प्रचलित कानून बमोजिम सदस्य संस्थाहरु एक आपसमा गाभिएमा त्यसरी गाभिए पछि कायम भएको संस्थाको नाम परिवर्तन भएमा सो संस्थाले कोषसँग उपनियम (१) बमोजिम सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

(३) प्रचलित कानून बमोजिम सदस्य संस्थाहरु एक आपसमा गाभिएमा त्यसरी गाभिए पछि कायम भएको नयाँ संस्थाले गाभिएपछि कायम हुन आएको थप कर्जा पैंतीस दिनभित्र यस नियमावली बमोजिम कोषमा सुरक्षण गराउनु पर्नेछ ।

(४) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा समस्याग्रस्त घोषणा गरिएको वा सो बैंकले तोकेको पूँजी कोष कायम नगरेको बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग कोषले यस नियमावली बमोजिम कर्जा सुरक्षण सम्झौता गर्ने छैन ।

३५. **कर्जाको सुरक्षण** : (१) कोषले नेपाल सरकारले लागू गरेको कर्जा कार्यक्रम अन्तरगत धितो सुरक्षण नलिई सामूहिक जमानीमा वा चल अचल सम्पत्ति वा परियोजना धितोमा राखी सदस्य संस्थाले प्रवाह गरेको देहाय बमोजिमका कर्जाको सुरक्षण गर्नेछः-

(क) लघु वित्त तथा विपन्न वर्ग कर्जा कार्यक्रम,

(ख) साना तथा मझौला उद्यम कर्जा,

(ग) कृषि कर्जा कार्यक्रम अन्तर्गत व्यवसायमा ऋणीलाई प्रवाह गरेको सम्पूर्ण कर्जा,

*(घ) शैक्षिक कर्जा तथा शैक्षिक बेरोजगार व्यवसाय कर्जा,

**(ङ) निर्यात व्यवसाय अन्तर्गत ऋणीलाई प्रवाह भएको कर्जा ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा "क" वर्गको मान्यता पाएका वाणिज्य बैंकले प्रवाह गरेको लघुवित्त तथा विपन्न वर्गमा गरेको कर्जा सुरक्षण गराउनु अघि त्यस्तो बैंकले कृषि क्षेत्र वा साना तथा मझौला उद्यम क्षेत्रमा लगानी गरेको कर्जाको सुरक्षण गराउनु पर्नेछ ।

(३) नेपाल सरकारले अनिवार्य रुपमा कर्जा प्रवाह गर्नु पर्ने भनी नेपाल राष्ट्र बैंक मार्फत बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई निर्देशन दिएमा त्यसरी प्रवाह गरेको कर्जा सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अनिवार्यरुपमा कोषमा सुरक्षण गराउनु पर्नेछ ।

३६. **लघु वित्त तथा विपन्न वर्ग कर्जाको सुरक्षण** : (१) कोषले लघु वित्त तथा विपन्न वर्ग कर्जा कार्यक्रम अन्तरगत अनुसूची-११ को खण्ड (क) मा उल्लिखित व्यवसायमा सदस्य संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जाको देहायको सीमासम्मको रकम सुरक्षण गर्नेछ :-

*(क) बिना धितो सामूहिक जमानीमा लगानी गरेको कर्जामा प्रति व्यक्ति दश लाख रुपैयाँसम्म,

(ख) शैक्षिक प्रमाणपत्र धितो जमानीमा लगानी गरेको कर्जामा प्रति व्यक्ति सात लाख रुपैयाँसम्म,

(ग) धितो जमानीमा लगानी गरेको कर्जामा प्रति व्यक्ति दश लाख रुपैयाँसम्म,

**(ग१) वैदेशिक रोजगारबाट सीप मूलक तालिम लिई फर्केका युवा तथा दलित समुदायका व्यक्तिलाई सामूहिक जमानी वा परियोजना धितो अन्तर्गत लगानी गरिएको कर्जाको हकमा दश लाख रुपैयाँसम्म,

*(घ) कोषको पूर्व सहमति लिई महिलाद्वारा सञ्चालित लघु उद्यम परियोजना अन्तरगत परियोजना धितो राखी वा व्यक्तिगत वा सामूहिक जमानीमा लगानी गरिएका कर्जामा पन्ध्र लाख रुपैयाँसम्म ।

(२) सदस्य संस्थाले लघुवित्त तथा विपन्न वर्ग कर्जा कार्यक्रम अन्तर्गत प्रवाह हुने कर्जाको सुरक्षण गराउँदा त्यस्तो कर्जाको बाँकी सावाँ र सोको ब्याज जोड्दा कायम हुन आउने रकमको एक प्रतिशत रकम वार्षिक सुरक्षण शुल्क बापत कोषमा बुझाउनु पर्नेछ ।

---

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

** नेपाल सरकारद्वारा पहिलो संशोधन २०७६/०१/३० मा थप गरिएको

३७. **सानाा तथा मझौला उद्यम कर्जाको सुरक्षण** : (१) कोषले साना तथा मझौला उद्यम कर्जा अन्तरगत अनुसूची-११ को खण्ड (ख) मा उल्लिखित व्यवसायमा सदस्य संस्थाले प्रवाह गरेको पचास लाख रुपैयाँसम्मको कर्जाको सुरक्षण कोषले गर्नेछ । सदस्य संस्थाले पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढी दुई करोड रुपैयाँसम्मको कर्जाको सुरक्षण गराउन चाहेमा त्यस्तो कर्जा प्रवाह गर्नु अघि कोषको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(२) सदस्य संस्थाले उपनियम (१) बमोजिम सुरक्षण गरेको रकमको बाँकी सावाँ व्याज जोड्दा हुन आउने रकमको शुन्य दशमलव छ प्रतिशतले हुन आउने रकम वार्षिक सुरक्षण शुल्क बापत कोषमा बुझाउनु पर्नेछ ।

३८. **कृषि कर्जाको सुरक्षण** : (१) कोषले कृषि कर्जा कार्यक्रम अन्तरगत सदस्य संस्थाले अनुसूची-११ को खण्ड (ग) मा उल्लिखित व्यवसायमा प्रवाह गरेको पचास लाख रुपैयाँसम्मको कर्जाको सुरक्षण गर्नेछ । सदस्य संस्थाले पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढी दुई करोड रुपैयाँसम्मको कर्जाको सुरक्षण गराउन चाहेमा त्यस्तो कर्जा प्रवाह गर्नु अघि कोषको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(२) सदस्य संस्थाले उपनियम (१) बमोजिम सुरक्षण गरेको रकमको बाँकी सावाँ व्याज जोड्दा हुन आउने रकमको शुन्य दशमलव छ प्रतिशतले हुन आउने रकम वार्षिक सुरक्षण शुल्क बापत कोषमा बुझाउनु पर्नेछ ।

३९. **शैक्षिक कर्जा तथा शैक्षिक बेरोजगार व्यवसाय कर्जाको सुरक्षण** : (१) कोषले अनुसूची -१२ को खण्ड (क) मा उल्लिखित विषयमा अध्ययन गर्न नेपाल सरकारले विपन्न, सीमान्तकृत समुदाय र लक्षित वर्ग भनी परिभाषित गरेका व्यक्तिमध्ये सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाबाट सिफारिस प्राप्त व्यक्तिलाई सदस्य संस्थाले प्रवाह गरेको दशलाख रुपैयाँसम्मको शैक्षिक कर्जाको सुरक्षण गर्नेछ ।

(२) कोषले अनुसूची-१२ को खण्ड (ख) मा उल्लिखित विषयमा व्यवसायिक तालीम लिई व्यवसाय स्थापना तथा सञ्चालन गर्न नेपाल सरकारले विपन्न, सीमान्तकृत समुदाय र लक्षित वर्ग भनी परिभाषित गरेका व्यक्तिमध्ये गाउँपालिका वा नगरपालिकाबाट सिफारिस प्राप्त शैक्षिक बेरोजगार व्यक्तिलाई सदस्य संस्थाले बिना धितो वा सामुहिक जमानीमा प्रवाह गरेको पाँच लाख रुपैयाँसम्मको कर्जाको सुरक्षण गर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम सुरक्षण गरिने कर्जाका सम्बन्धमा सदस्य संस्थाले ऋणीसँग कर्जा रकम भुक्तानी, कर्जामा लाग्ने व्याज तथा कर्जा चुक्ता गर्नु पर्ने अवधि, ऋणीले पालना गर्नु पर्ने शर्त लगायतका विषयमा सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम भएको सम्झौताको प्रति सदस्य संस्थाले कोषलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(५) यस नियम बमोजिम उपलब्ध गराउने सुरक्षण सम्बन्धमा कोषले आवश्यक प्रक्रिया निर्धारण गर्नेछ ।

३९क. **निर्यात कर्जाको सुरक्षण : (१) कोषले निर्यात कर्जा अन्तर्गत अनुसूची-११ को खण्ड (घ) मा उल्लिखित व्यवसायको लागि सदस्य संस्थाले प्रवाह गरेको दश लाख रुपैयाँसम्मको कर्जाको सुरक्षण गर्नेछ ।

तर दुई लाख रुपैयाँभन्दा बढी दश लाख रुपैयाँसम्मको कर्जाको सुरक्षण गराउन चाहेमा सदस्य संस्थाले त्यस्तो कर्जा प्रवाह गर्नु अघि कोषको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(२) सदस्य संस्थाले उपनियम (१) बमोजिम सुरक्षण गरेको रकमको बाँकी साँवा व्याज जोड्दा हुन आउने रकमको प्रतिवर्ष एक प्रतिशतका दरले हुन आउने रकम वार्षिक सुरक्षण शुल्क बापत कोषमा बुझाउनु पर्नेछ ।

४०. **सुरक्षण शुल्क बुझाउने तरिका** : (१) नियम ३६ को उपनियम (२) बमोजिम कायम भएको लघु वित्त तथा विपन्न वर्ग कर्जाको वार्षिक सुरक्षण शुल्कको पचहत्तर प्रतिशत रकम नेपाल सरकारबाट अनुदान स्वरुप कोषलाई प्राप्त हुनेछ । बाँकी पच्चीस प्रतिशत रकममध्ये पौष मसान्तसम्मको बाह्र दशमलव पाँच प्रतिशत र आषाढ मसान्तसम्मको बाह्र दशमलव पाँच प्रतिशत रकम सम्बन्धित सदस्य संस्थाले कोषमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(२) नियम ३७ को उपनियम (२) बमोजिम कायम भएको साना तथा मझौला उद्यम कर्जा र नियम ३८ को उपनियम (२) बमोजिम कायम भएको कृषि कर्जाको वार्षिक सुरक्षण शुल्कमध्ये पचास प्रतिशत रकम नेपाल सरकारबाट अनुदान स्वरुप कोषलाई प्राप्त हुनेछ । बाँकी पचास प्रतिशत रकममध्ये पौष मसान्तसम्मको पच्चीस प्रतिशत रकम र आषाढ मसान्तसम्मको पच्चीस प्रतिशत रकम सम्बन्धित सदस्य संस्थाले कोषमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(३) नियम ३९ बमोजिम प्रवाह हुने कर्जाको सुरक्षण गराए वापत सुरक्षण कर्जाको बाँकी सावाँ र व्याज रकमको एक प्रतिशत प्रति वर्षको दरले कोषमा सुरक्षण शुल्क बुझाउनु पर्नेछ । त्यसरी शुल्क बुझाउँदा सदस्य संस्थाले त्यस्तो शुल्कको बीस प्रतिशत शुल्क प्रत्येक माघ मसान्त र श्रावण मसान्तमा अग्रिम रुपमा बुझाउनु पर्नेछ र बाँकी असी प्रतिशत शुल्क नेपाल सरकारबाट कोषलाई अनुदान स्वरुप प्राप्त हुनेछ ।

**(३क) नियम ३९क. को उपनियम (२) बमोजिमको सुरक्षण शुल्कको पचहत्तर प्रतिशत रकम नेपाल सरकारद्वारा कोषलाई अनुदान स्वरुप प्राप्त हुनेछ र बाँकी पच्चीस प्रतिशत रकम सदस्य संस्थाले कोषमा बुझाउनु पर्नेछ ।

** नेपाल सरकारद्वारा पहिलो संशोधन २०७६/०१/३० मा थप गरिएको

(४) सदस्य संस्थाले यस नियम बमोजिम कुनै कर्जाको वार्षिक सुरक्षण शुल्क बुझाई सकेपछि सम्बन्धित कर्जा आंशिक वा पूर्ण रुपमा चुक्ता हुन आएमा कोषमा दाखिला भईसकेको सुरक्षण शुल्क फिर्ता हुने छैन ।

तर सुरक्षण हुन नपर्ने वा सुरक्षण नगरिएको कुनै कर्जा बापत सुरक्षण शुल्क समावेश हुन गएमा त्यस्तो सुरक्षण शुल्क सदस्य सँस्थाले कोषसँग फिर्ता माग गर्न सक्नेछ ।

४१. **विवरण पठाउनु पर्ने** : (१) सदस्य संस्थाले नियम ३५ बमोजिम कोषमा सुरक्षण गरेको कर्जाको विवरण अनुसूची-१३ बमोजिमको ढाँचामा माघ मसान्त र श्रावण मसान्तभित्र कोषमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम विवरण पठाउँदा कोषमा दाबी गरिसकेका कर्जाहरु समावेश गर्नु पर्ने छैन ।

(३) सदस्य संस्थाले आफ्नो कर्जाको पुनरावलोकन गर्दा वा कोष वा नेपाल राष्ट्र बैंकले निरीक्षण गर्दा कर्जा सुरक्षणको लागि कोषमा पठाएको विवरणमा कुनै कर्जाको विवरण छुट हुन गएको देखिएमा त्यसरी छुट हुन गएको कर्जाको भुक्तानी म्याद कम्तीमा छ महिना बाँकी रहेको र त्यस्तो कर्जा असल कर्जा रहेछ भने त्यसरी छुट भएको कर्जाको विवरण एक महिनाभित्र कोषमा पठाई त्यस्तो कर्जा सुरक्षण गराउन सक्नेछ ।

(४) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कोषलाई आवश्यक भएमा सुरक्षण भएका कर्जासँग सम्बन्धित विस्तृत विवरण कोषले माग गर्न सक्नेछ ।

*४२. **क्षतिपूर्ति दाबी गर्ने** : (१) सदस्य संस्थाले यस नियमावली बमोजिम सुरक्षणमा रहेको कर्जाको सुरक्षण क्षतिपूर्ति दाबी गर्दा भुक्तानी गर्दाको मितिसम्म असूल उपर हुन बाँकी रहेको सावाँ र ब्याज रकममात्र कोषसँग दाबी गर्न सक्नेछ ।

(२) सदस्य संस्थाले कोषसँग सुरक्षण गरेको कर्जाको भुक्तानी अवधि नाघेको मितिले दुई वर्षभित्र कोषमा दाबी गरिसक्नु पर्नेछ । सो अवधि नाघेपछि प्राप्त हुन आएको दाबी उपर कोषले कुनै कारबाही गर्ने छैन ।

(३) सदस्य संस्थाले क्षतिपूर्ति दाबी गर्दा अनुसूची-१४ बमोजिमको ढाँचामा देहाय बमोजिमका कागजात संलग्न गरी कोषमा निवेदन दिनु पर्नेछ :-

(क) अनुसूची-१५ बमोजिमको ढाँचामा क्षतिपूति दाबी गरिएको कर्जाको विवरण,

(ख) कर्जा असूल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम पूरा गर्नु पर्ने प्रक्रिया पूरा गरेको देखिने विवरण कागजात,

---

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

(ग) कर्जा लगानी भएको व्यवसायको वित्तीय अवस्था र कर्जा असुली हुन नसकेको कारण समेत खुलेको निरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,

(घ) कर्जा हिसाबको पूर्ण विवरण (लेजर) को प्रतिलिपि ।

(४) कोषले सदस्य संस्थासँग उपनियम (१) मा उल्लिखित कागजातका अतिरिक्त आवश्यकता अनुसार कर्जासँग सम्बन्धित अन्य जुनसुकै विवरण कागजातसमेत माग गर्न वा त्यस्तो कर्जाको सदुपयोग भएको छ छैन भनी स्थलगत निरीक्षण समेत गर्न सक्नेछ ।

४३. **दाबी भुक्तानी** : (१) नियम ४२ को उपनियम (३) बमोजिम प्राप्त निवेदन कोषले जाँचबुझ गर्दा व्यहोरा मनासिब देखेमा तीस दिनभित्र अनुसूची-१६ बमोजिमको ढाँचामा त्यस्तो दाबी भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कोषले दाबी भुक्तानी दिँदा सदस्य संस्थाले नियम ३६ बमोजिम सुरक्षण गरिएको लघु वित्त तथा विपन्न वर्ग कर्जाको हकमा सावाँ र ब्याज रकमको पचहत्तर प्रतिशत, नियम ३७ र ३८ बमोजिम सुरक्षण गरिएको साना तथा मझौला उद्यम र कृषि कर्जाको पचास लाख रुपैयाँसम्मको कर्जाको बाँकी सावाँ र ब्याज रकमको असी प्रतिशत र सो भन्दा माथि दुई करोड रुपैयाँसम्मको कर्जाको हकमा बाँकी सावाँ र ब्याज रकमको सत्तरी प्रतिशतका दरले तथा नियम ३९ बमोजिम सुरक्षण गरिएको शैक्षिक कर्जा तथा शैक्षिक बेरोजगार व्यवसाय कर्जाको हकका बाँकी सावाँ र ब्याज रकमको असी प्रतिशतका दरले दाबी भुक्तानी दिनेछ ।

**(२क) उपनियम (१) बमोजिम कोषले दाबीको भुक्तानी दिँदा सदस्य संस्थाले नियम ३९क. बमोजिम सुरक्षण गरेको निर्यात कर्जाको हकमा दुई लाख रुपैयाँसम्मको कर्जाको बाँकी साँवा र ब्याज रकमको असी प्रतिशत र सोभन्दा माथि दश लाख रुपैयाँसम्मको कर्जाको हकमा बाँकी साँवा र ब्याज रकमको सत्तरी प्रतिशतका दरले दाबीको भुक्तानी दिइनेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम भुक्तानी दिँदा कोषले भुक्तानी दिनु पर्ने कुल रकमको पचास प्रतिशत रकम पहिलो किस्तामा र बाँकी पचास प्रतिशत रकम सम्बन्धित सदस्य संस्थाले त्यस्तो कर्जा असूल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरेको तर असूल उपर हुन नसकेको भनी बाह्य लेखा परीक्षकले प्रमाणित गरिदिएको व्यहोराको प्रमाणित प्रति कोषमा दाखिला गरेपछि दोस्रो किस्तामा भुक्तानी दिनेछ ।

(४) यस नियम बमोजिम कोषबाट दाबी भुक्तानी प्राप्त भएपछि सम्बन्धित सदस्य संस्थाले अनुसूची-१७ बमोजिमको भरपाई कोषमा पठाउनु पर्नेछ ।

** नेपाल सरकारद्वारा पहिलो संशोधन २०७६/०१/३० मा थप गरिएको

४४. **दाबी अस्वीकृत गर्न सक्ने** : (१) देहायको अवस्थामा सदस्य संस्थाले पेश गरेको भुक्तानी दाबी कोषले अस्वीकृत गर्न सक्नेछ :-

(क) सदस्य संस्थाले प्रचलित कानून विपरित कर्जा लगानी गरेको देखिएमा,

(ख) सदस्य संस्थाले गरेको अनुगमनबाट कर्जाको दुरुपयोग भएको भन्ने जानकारी प्राप्त भएकोमा त्यस्तो ऋणीलाई थप कर्जा प्रवाह गरेको देखिएमा,

(ग) भुक्तानी दाबीसँग सम्बन्धित कर्जाको नियमानुसार बुझाउनु पर्ने सुरक्षण शुल्क नबुझाएमा,

(घ) धितो लिलाम बिक्री गर्दा कर्जा असूल उपर हुन सक्ने अवस्थामा लिलाम बिक्री सम्बन्धी कारबाही नगरेको वा रद्द गरेको भएमा,

(ङ) भुक्तानी दाबीसाथ पेश गर्नु पर्ने सम्पूर्ण कागजात पेश नगरेको वा कोषले माग गरेको कागजात तीस दिनभित्र पेश नगरेमा ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऋणीले कर्जा दुरुपयोग गरेको भनी सदस्य संस्थाले कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मिति अगावै प्रमाण सहित कोषमा भुक्तानी दाबी गरेको अवस्थामा बाहेक कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मितिसम्ममा सावाँ र ब्याज समेत गरी कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत कर्जा चुक्ता नगरेको कर्जाको कोषले दाबी भुक्तानी गर्ने छैन ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम कोषले दाबी अस्वीकृत गरेमा सोको जानकारी सात दिनभित्र सम्बन्धित सदस्य संस्थालाई दिनु पर्नेछ ।

४५. **कर्जा भुक्तानी म्याद अघि दाबी गर्न सक्ने** : यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा सदस्य संस्थाले कर्जाको भुक्तानी म्याद समाप्त हुनु अगावै त्यस्तो कर्जाको बाँकी सावाँ र ब्याज कोषसँग दाबी गर्न सक्नेछ :-

(क) प्राकृतिक प्रकोप परी परियोजना नष्ट भएमा,

तर त्यस्तो प्राकृतिक प्रकोप परेको तथ्य सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा स्थानीय तहबाट प्रमाणित भएको हुनु पर्नेछ ।

(ख) ऋणीको मृत्यु भएमा,

**(ख१) निर्यात कर्जाको हकमा कच्चा पदार्थ आयात गर्दा वा तयारी वस्तु निर्यात गर्दा त्यस्तो वस्तु ढुवानी गर्ने सवारी साधन दुर्घटना भएमा,

** नेपाल सरकारद्वारा पहिलो संशोधन २०७६/०१/३० मा थप गरिएको

*(ग) धितो लिई लगानी गरेको कर्जाको हकमा ऋणीले म्याद नाघेको छ महिनासम्म कर्जाको किस्ता नतिरेको र त्यस्तो कर्जा दुरुपयोग भएको भनी सदस्य संस्थाले कर्जा असूलीको लागि आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेको भएमा,

(घ) ऋणीले कर्जाको दुरुपयोग गरेको कारणले सदस्य संस्थाले लिएको धितो लिलाम बिक्री गर्दा पनि असूल उपर हुन नसक्ने भएमा ।

४६. **पुनः दाबी गर्न सक्ने** : कोषबाट नियम ४४ को उपनियम (३) बमोजिम दाबी अस्वीकृत भएको जानकारी पाएको मितिले पैंतीस दिनभित्र सदस्य संस्थाले त्यसरी आफ्नो दाबी अस्वीकृत हुनु नपर्ने मनासिब कारण सहित पुनः दाबी गर्न सक्नेछ । उक्त अवधि पश्चात् प्राप्त भुक्तानी दाबी उपर कोषले कुनै कारबाही चलाउने छैन ।

४७. **दाबी भुक्तानी फिर्ता गर्नु पर्ने** : (१) नियम ४३ बमोजिम कोषबाट दाबी भुक्तानी प्राप्त भएको कर्जा मध्ये आंशिक कर्जा असूल उपर भएमा असूल उपर भएको रकमको कोषले दाबी भुक्तानी दिँदा व्यहोरेको प्रतिशतले हुन आउने रकम र सम्पूर्ण कर्जा रकम असूल उपर भएमा दाबी भुक्तानी वापत प्राप्त भएको सम्पूर्ण रकम कर्जा असूल उपर भएको मितिले पैंतीस दिनभित्र अनुसूची-१८ बमोजिमको विवरण सहित सम्बन्धित सदस्य संस्थाले कोषलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(२) सम्बन्धित सदस्य संस्थाले आफूले पूरा गर्नु पर्ने जिम्मेवारी पूरा नगरेको कारणबाट कुनै कर्जा असूल उपर हुन नसक्ने भई कोषलाई हानी नोक्सानी भएको समितिले ठहर गरेमा त्यस्तो कर्जाको दाबी भुक्तानी बापत कोषले त्यस्तो संस्थालाई भुक्तानी गरेको रकम कोषले तोकेको अवधिभित्र सम्बन्धित सदस्य संस्थाले कोषमा फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(३) कोषबाट दाबी भुक्तानी प्राप्त भएको कर्जाको धितोमा रहेको चल अचल सम्पत्ति सम्बन्धित सदस्य संस्थाले आफ्नो स्वामित्वमा लिएमा यसरी स्वामित्वमा लिएको मितिले पैंतीस दिनभित्र सो दाबी भुक्तानी वापत प्राप्त सम्पूर्ण रकम कोषलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

४८. **अपलेखन** : (१) सदस्य संस्थाले लगानी गरेको कर्जा असूली सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम पूरा गर्नु पर्ने सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गर्दा समेत कर्जा असूल उपर हुन नसकेमा सदस्य संस्थाले कोषको स्वीकृति लिई त्यस्तो कर्जा अपलेखन गर्न सक्नेछ ।

(२) सदस्य संस्थाले नियम ४३ बमोजिम दाबी भुक्तानी प्राप्त गरेको कर्जाको उपनियम (१) बमोजिम अपलेखनको स्वीकृतिको लागि अनुसूची-१९ बमोजिमको विवरण कोषमा पठाउनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम अपलेखन गरिएको रकम दाबी भुक्तानी भएको रकमभन्दा बढी हुने छैन ।

---

* नेपाल सरकारद्वारा मिति २०७६/०१/३० मा पहिलो संशोधन

(४) कोषले आवश्यक ठानेमा अपलेखन गर्न स्वीकृतिको लागि पेश भएको कर्जाको स्थलगत रुपमा धितो मूल्याङ्कन गरी अपलेखन गर्न सक्ने रकम निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(५) सदस्य संस्थाले दाबी भुक्तानी प्राप्त गरेको कर्जाको कोषबाट अपलेखन गर्ने स्वीकृति प्राप्त भएपछि सो वापतको रकम कोषलाई फिर्ता गर्नु पर्ने छैन ।

तर अपलेखनको स्वीकृति प्राप्त भएपछि कुनै कारणवश दाबी भुक्तानी भएको कर्जा आंशिक वा पूर्णरुपले असूल उपर भएमा वा सम्बन्धित ऋणीको बीमा बापतको रकमबाट असूल उपर हुन गएमा त्यसरी असूल उपर भएको रकममध्ये कोषले दाबी भुक्तानी दिएको प्रतिशतले हुन आउने रकम पैंतीस दिनभित्र कोषलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

४९. **अभिलेख राख्नु पर्ने** : (१) कोषले आफूले नियम ४३ बमोजिम सदस्य संस्थालाई दाबी भुक्तानी दिएको विवरण अनुसूची-२० को ढाँचामा तयार गरी राख्नु पर्नेछ ।

(२) सदस्य संस्थाले यस नियमावली बमोजिम सुरक्षण गरिएको कर्जाको ऋणीगत विवरण, कर्जा रकम, कर्जा प्रदान गरेको मिति, कर्जाको प्रयोजन र भुक्तानी गर्नु पर्ने मिति समेत खुलाई अभिलेख तयार गरी राख्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५

विविध

५०. **विद्युतीय रजिष्टर राख्नु पर्ने** : (१) कोषले यस नियमावली बमोजिम कर्जा सुरक्षण गराउने ऋणी तथा सदस्य संस्थाको विवरण विद्युतीय प्रणालीमा रजिष्टर खडा गरी सुरक्षित रुपमा राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम तयार गरिएको विद्युतीय रजिष्टर सदस्य संस्था र कोषको सम्बन्धित विभागीय प्रमुखबाट प्रमाणित गराई आफ्नो र कोषको प्रत्यक्ष संयुक्त नियन्त्रण र रेखदेखमा सुरक्षित रुपमा राख्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको विद्युतीय रजिष्टरमा विवरण राख्दा कसैले हेरफेर गर्न नमिल्ने गरी सुरक्षित रहने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

५१. **वित्तीय विवरण उपलब्ध गराउनु पर्ने** : सदस्य संस्थाले प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैङ्क समक्ष बुझाउने त्रैमासिक वित्तीय विवरण, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र वार्षिक प्रतिवेदन नियमित रुपमा कोषलाई समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

५२. **विवरण गोप्य राख्नु पर्ने** : प्रचलित कानून बमोजिम अनुसन्धानको प्रयोजनको लागि र अदालतले मागेका बखत बाहेक यस नियमावली बमोजिम सदस्य संस्थाले कोषमा पेश गरेको सम्पूर्ण विवरण कोषले गोप्य राख्नु पर्नेछ ।

५३. **अनुसूची हेरफेर गर्न सक्ने** : मन्त्रालयले अनुसूचीमा आवश्यकता अनुसार हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

५४. **बचाउ** : यो नियमावली प्रारम्भ हुँदाका बखत कायम रहेका देहायका विनियमावली बमोजिम भए गरेका काम कारबाही यसै नियमावली बमोजिम भए गरेको मानिनेछ :-

(क) निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष पशुधन सुरक्षण विनियमावली, २०७३,

(ख) कृषि कर्जा सुरक्षण विनियमावली, २०७३,

(ग) साना तथा मझौला उद्यम कर्जा सुरक्षण विनियमावली, २०७३, र

(घ) लघु वित्त तथा विपन्न वर्ग कर्जा सुरक्षण विनियमावली, २०७३ ।

अनुसूची-१
(नियम ३ सँग सम्बन्धित)

सम्झौता पत्र

लिखितम निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष, काठमाडौं (यसपछि "कोष" भनिएको) र .... (यसपछि "सदस्य संस्था" भनिएको) आगे देहायको शर्त तथा कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५ (यसपछि "नियमावली" भनिएको) को अधीनमा रही सदस्य संस्थाले प्रदान गरेको कर्जाबाट खरिद भएको पशुधनको तपसिलको शर्तमा सुरक्षण गर्न/गराउन हामी दुवै पक्षको सहमति भएकोले .... मा बसी यो सम्झौता गरी एक एक प्रति लियौं/दियौं।

तपसिल

(१) सम्झौता पत्रमा गरिएको व्यवस्था दुवै पक्षलाई मान्य हुनेछ।

(२) सदस्य संस्थाले आफूले प्रदान गरेको कर्जाबाट खरिद गरेको पशुधनको अनिवार्य रुपमा कोषमा सुरक्षण गराउनेछ।

(३) सदस्य संस्थाले नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिमको सुरक्षण शुल्क तथा सुरक्षित कर्जा सम्बन्धी विवरणहरु कोषमा नियमित रुपमा पठाउनेछ।

(४) सुरक्षित पशुधनको मृत्यु भएमा वा त्यस्तो पशुधन अनुत्पादक भएमा नियमावलीमा व्यवस्था भएको हदसम्म कोषले क्षतिपूर्ति व्यहोर्नेछ।

(५) सदस्य संस्थामा सुरक्षित रहेको पशुधन र तत्सम्बन्धी कागजातहरु कोष वा कोषबाट अधिकार प्राप्त अधिकारी वा संस्थाले निरीक्षण गर्न वा गराउन सक्नेछ।

(६) नेपाल सरकारले नियमावलीमा संशोधन गरेको कारणबाट कुनै दायित्व सिर्जना भएमा आफ्नो पक्षमा परेको त्यस्तो दायित्व बहन गर्न दुवै पक्षलाई मञ्जुरी छ।

(७) दुवै पक्षको सहमतिबाट यो सम्झौतालाई खारेज वा थपघट तथा संशोधन गर्न सकिनेछ।

(८) यो सम्झौता पत्र दुवै पक्षले दस्तखत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ।

(९) यस सम्झौता पत्रको कार्यान्वयन गर्दा कुनै किसिमको विवाद उत्पन्न भएमा आपसी छलफलद्वारा समाधान गरिनेछ। त्यसरी विवादको समाधान हुन नसकेमा प्रचलित कानून बमोजिम विवादको समाधान गरिनेछ।

कोषको तर्फबाट	सदस्य संस्थाको तर्फबाट
दस्तखत :	दस्तखत :
नाम :	नाम :
पद :	पद :
कोषको कार्यालयको छाप	सदस्य संस्थाको कार्यालयको छाप

साक्षी	साक्षी
दस्तखत :	दस्तखत
नाम :	नाम :
ठेगानाः	ठेगाना :

ईति संवत् २०...... साल..............महिना.............गते रोज........शुभम् ।

अनुसूची-२
(नियम ५ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)
पशुधनको स्वास्थ्य परीक्षण प्रमाणपत्र

मिति :......................

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष
मार्फत................(सदस्य संस्थाको नाम)
............................।

.... (ब्रिडर कृषक/पशुपालक कृषक) मा बस्ने .... (ब्रिडर कृषक/पशुपालक कृषक/व्यवसायीको नाम) को तल उल्लिखित पशुधनको आज मिति ....का दिन स्वास्थ्य परीक्षण गर्दाको अवस्थामा पशुधन तन्दुरुस्त र निरोगी रहेको /नरहेको र सरुवा, संक्रामक, परजिवी वा अन्य .... रोगबाट ग्रसित भए/नभएको देखिएको व्यहोरा प्रमाणित गरिएको छ ।

(क) पशुधनको किसिम :

(ख) नश्ल :

(ग) वेत :

(घ) उचाई :

(ङ) उमेर :

(च) रङ :

(छ) खास परिचयात्मक चिन्ह :

(ज) प्रयोजनः

(झ) खरिद गरेको मिति :

स्वास्थ्य परीक्षण गरिएको उक्त पशुधन तन्दुरुस्त र निरोगी भएको/अस्वस्थ्य र रोगी भएकोले कोषबाट उपलब्ध नं. .... को सङ्केत पट्टा (ट्याग) लगाईएको छ/छैन ।

स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने प्राविधिकको,	सदस्य संस्थाको प्रतिनिधिको	सामूहिक जमानी अन्तर्गत खरिद भई सुरक्षण भएका पशुधनको हकमा समूहको अध्यक्षको
दस्तखत :	दस्तखत	दस्तखत :
नाम	नाम	नाम
पद :	पद :	पद :
कार्यालयको छाप	कार्यालयको छाप :	

स्वास्थ्य परीक्षण गरेको मिति : स्थान :

अनुसूची-३

(नियम ७ को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

पशुधन सुरक्षण गर्ने सहमतिपत्र

मिति :....................

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष

मार्फत ....(सदस्य संस्थाको नाम)

.................................।

मैले............................(सदस्य संस्थाको नाम/कार्यालय) बाट ....उद्देश्यको लागि रु.................... कर्जा लिई .... .वटा .... (पशुधनको किसिम) पशुधन खरिद गर्ने भएको हुँदा ती पशुधनको कर्जा सुरक्षण नियमावली बमोजिम सुरक्षण गराउन मेरो सहमति रहेकोले देहाय बमोजिम गर्ने गरी यो सहमतिपत्र पेश गरेको छु:-

१. पशुधन खरिद गर्न कर्जा लिएको मितिले पैंतीस दिनभित्र पशुधन खरिद गर्नेछु।

२. सुरक्षण गराउने पशुधनको वार्षिक सुरक्षण शुल्क म आफैंले बुझाउने छु/मेरो कर्जा खातामा खर्च लेखी सदस्य संस्थाबाट कोषलाई बुझाई दिनु हुन सदस्य संस्थालाई अनुरोध गरेको छु।

३. मैले खरिद गरेको पशुधनको स्वास्थ्य परीक्षण गराउने छु।

४. पशुधन तन्दुरुस्त र निरोगी भएमा सङ्केत पट्टा लगाउन लगाउनेछु।

५. मैले खरिद गर्ने .... वटा .... (पशुधन) .... (ठाउँको नाउँ) बाट खरिद गर्ने र सो स्थान मेरो घरबाट करीब .... कि.मी. दूरीमा रहेको र खरिद गरी ल्याउने ती पशुधन .... गोठ/तबेला (ठाउँमा) मा राखिनुका साथै .... (स्थान) मा चराइने व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध गर्दछु।

६. यातायात र ढुवानी व्यवसायको लागि मैंले खरिद गर्ने .... (पशुधन) .... देखि .... सम्म करीब .... कि.मी.दूरीको........ मार्गमा सञ्चालन गर्ने व्यहोरा अनुरोध गर्दछु।

निवेदकको,-

दस्तखत :

नाम :

ठेगाना :

फोन नं. :

पति वा पत्नीको नाम :

बाबुको नाम :

बाजेको नाम :

ईच्छाइएको व्यक्तिको नाम :

नाता :

(दस्तखत गर्न नसक्नेको लागि ल्याप्चे)

दा. वा.

अनुसूची-३क

(नियम ७ को खण्ड (घ१) सँग सम्बन्धित)

पशुधनको विवरण

मितिः.........................

सदस्य संस्थाको नाम :

शाखा कार्यालयः अवधिः मिति......................................देखि ....सम्म

विवरण

सि.नं	कर्जा	सुरक्षणकर्ताको			पशुधनको						कर्जा प्रदान गरेको		कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मिति	सुरक्षण शुल्कको प्रतिशत	स्वास्थ परीक्षण र संकेत पट्टा लगाउँदाको खर्च	सुरक्षण शुल्क बापत प्राप्त रकम	कै.
		नाम र ठेगाना	पिता वा पतिको नाम	इच्छाएको व्यक्तिको नाम र नाता	पशुको कसिम र नश्ल	वेत र उमेर	उचाइ	प्रयोजन र मिति	स्वास्थ्य परीक्षण गरेको र संकेत पट्टा लगाएको मिति	संकेत पट्टा नं	मिति	सुरक्षण रकम					
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
जम्मा																	

सदस्य संस्थाको तर्फबाट,-

दस्तखतः

नामः

कार्यालयको छाप

पदः

मितिः...............

नोटः सुरक्षण शुल्क आफैले बुझाएको हो वा कर्जा खातामा खर्च लेखी पठाएको हो सो कुरा कैफियतमा खुलाउनु पर्नेछ ।

अनुसूची-४

(नियम ८ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

पशुधनको सुरक्षण लेखको ढाँचा

सुरक्षण लेख नं.............

.... (सदस्य संस्थाको नाम) बाट मिति .... मा कर्जा लिई खरिद गरेको निम्न विवरण बमोजिमको .... (पशुधनको किसिम) कर्जा सुरक्षण नियमावली बमोजिम सुरक्षणको लागि ब्रिडर कृषक/पशुपालक कृषकले सुरक्षण गर्ने सहमतिपत्र, पशु सेवा कार्यालयको प्राविधिकबाट जारी गरिएको पशुधन स्वास्थ्य परीक्षण प्रमाणपत्र, सङ्केत पट्टा (ट्याग) लगाएको प्रमाणहरु पेश गरेको र तोकिए बमोजिमको सुरक्षण शुल्क भुक्तानी गरेको हुनाले यसमा उल्लिखित सुविधा तथा शर्त, बन्देज र सुरक्षण अवधिभित्रको अधीनमा रही उल्लिखित जोखिम सकार्ने गरी निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले यो सुरक्षण लेख जारी गरेको छ ।

उल्लिखित सुरक्षण लेख अवधिभित्र पशुधनको मृत्यु भएमा नियमावलीमा उल्लेख भए बमोजिम सुरक्षण रकमको नब्बे प्रतिशत, पशुधन स्थायीरुपले अनुत्पादक भएमा सुरक्षण रकमको पचास प्रतिशतले हुने रकम क्षतिपूर्ति दिने प्रतिबद्धता यस सुरक्षण लेखद्वारा पुष्टि गरिन्छ ।

विवरण

सुरक्षणकर्ताको विवरण	सुरक्षण लेख जारी गर्ने अधिकार प्राप्त अधिकारीको
नाम : बाबुको नाम : पति वा पत्नीको नाम : बाजेको नाम : ईच्छाइएको व्यक्तिको नाम : नाता : फोन नं. : ठेगाना :	नामः जारी गरेको स्थान :

सुरक्षित पशुधनको विवरण	सुरक्षण रकम रु. :
(क) पशुधनको किसिम : (ख) नश्ल : (ग) बेत : (घ) उचाई : (ङ) उमेर : (च) रङ्ग : (छ) खास परिचयात्मक चिन्ह : (ज) पशुधनको प्रयोजन : (झ) खरिद गरेको मिति : (ञ) पशुधन रहने गोठ : (ट) चरण गर्ने स्थान : (ठ) स्वास्थ्य परीक्षण भएको मिति : (ड) पशुधनको सङ्केत पट्टा नं : (ढ) कर्जा नम्बर : (ण) पशुधन खरिद गर्न प्रदान गरेको सावाँ रकम : (त) कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मिति : (थ) अन्य :	अक्षरेपी रु. : सुरक्षण अवधि : ....देखि .... सम्म .... वर्ष (स्वास्थ्य परीक्षण र सङ्केत पट्टा लगाएको मितिदेखि सुरक्षण शुल्क बझाएको वर्ष सम्मको अवधि उल्लेख गर्ने) सुरक्षण शुल्क : (क) वार्षिक/एकमुष्ठ रु. : (ख) ड्राफ्ट/चेक नम्बर :

सुरक्षण लेख तयार गर्नेको,-

दस्तखत :

नाम :

पद :

संस्था :

कार्यालयको छाप :

सुरक्षण लेख जारी गर्ने अधिकारीको,-

दस्तखत :

नाम :

पद :

संस्था :

कार्यालयको छाप :

इति संवत् ....साल............. महिना....................... गते..........रोज..... शुभम् ।

अनुसूची-५

(नियम २३ को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

पशुधनको सुरक्षण विवरण

मितिः........

सदस्य संस्थाको नाम :

शाखा कार्यालयः अवधिः मिति......................................देखि ....सम्म

विवरण

सि.नं	कर्जा	सुरक्षणकर्ताको			पशुधनको						कर्जा प्रदान गरेको		सुरक्षण लेख नं र जारी मिति	सुरक्षण शुल्क	सुरक्षण शुल्क बुझाएको अवधि (..देखि ...सम्म)	कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मिति	कै.
		नाम र ठेगाना	पिता वा पतिको नाम	इच्छाएको व्यक्तिको नाम र नाता	पशुको किसिम र नश्ल	वेत र उमेर	उचाइ	प्रयोजन र मिति	स्वास्थ्य परीक्षण गरेको र संकेत पट्टा लगाएको मिति	संकेत पट्टा नं	मिति	सुरक्षण रकम					
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
जम्मा																	

सदस्य संस्थाको तर्फबाट,-

दस्तखतः

नामः

पदः

मिति :...............

कार्यालयको छाप :

नोटः सुरक्षण शुल्क आफैले बुझाएको हो वा कर्जा खातामा खर्च लेखी पठाएको हो सो कुरा कैफियतमा खुलाउनु पर्नेछ ।

अनुसूची-६

(नियम २५ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

पशुधनको मृत्यु प्रमाणपत्र

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष   मिति ....
मार्फत .... (सदस्य संस्थाको नाम)
.... ।

.... (सुरक्षणकर्ताको स्थायी ठेगाना) मा बसोवास गरी आएका .... (सुरक्षणकर्ताको नाम) ले .... (सदस्य संस्थाको नाम) वाट कर्जा लिई खरिद गरेको सङ्केत पट्टा नं .... लगाएका .... (पशुधन) को मिति .... मा .... घर/गोठ/तवेला/चरण/दैनिक चल्ने मार्ग .... मा मृत्यु भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछौं । हामीले जानेबुझेसम्म सुरक्षित .... (पशुधन) सुरक्षणकर्ताको जानाजानी लापरबाहीबाट मरेको होइन ।

मृत्युको कारण/रोगको नाम/अन्य कुनै कारण प्रमाणित गर्नेको,- दस्तखत : नाम : पद : कार्यालयको छाप : (पशु सेवा कार्यालय/केन्द्र/उपकेन्द्र वा कोषबाट मान्यता प्राप्त प्राविधिक)	दस्तखत : नाम : पद : कार्यालयको छाप : .... सदस्य संस्थाको तर्फवाट दस्तखत : नाम : पद : कार्यालयको छाप : .... पशु सेवा कार्यालय/केन्द्र/उपकेन्द्र/वा कोषबाट मान्यता प्राप्त प्राविधिकको तर्फबाट नाम : पद : कार्यालयको छाप : .... समूहको अध्यक्ष

(समूहमा लगानी भएको कर्जाबाट खरिद भएको पशुधनमा मात्र दस्तखत गर्ने)

<u>अनुसूची-७</u>

(नियम २६ सँग सम्बन्धित)

<u>पशुधन अनुत्पादक भएको प्रमाणपत्र</u>

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष मितिः......................

मार्फत...................(सदस्य संस्थाको नाम)

....।

..........................(सुरक्षणकर्ताको ठेगाना) मा बसोवास गरी आएका श्री .... (सुरक्षणकर्ताको नाम) ले .... (सदस्य संस्थाको नाम) .... बाट कर्जा लिई खरिद गरेको सङ्केत पट्टा नं................... लगाईएको .... (पशुधन) सुरक्षणकर्ताले अनुत्पादक भएको भनी मिति .... मा यस कार्यालयमा निवेदन दिएको र सो पशुधनलाई कर्जा सुरक्षण नियमावली बमोजिम निगरानीमा राख्दा सो पशुधन मिति ....देखि देहायको कारणले स्थायी रुपमा अनुत्पादक भएको प्रमाणित गरिन्छ । हामीले जानेबुझे सम्म सुरक्षणकर्ताको लापरबाहीको कारणबाट सो पशुधन अनुत्पादक भएको होइन भन्ने व्यहोरा प्रमाणित गर्दछौं ।

<u>अनुत्पादक भएको कारण/व्यहोरा</u>

....

प्रमाणित गर्ने प्राविधिकको दस्तखत

<u>प्राविधिकको,</u>

दस्तखत :

नाम :

पद :

(कार्यालयको छाप)

(पशु सेवा कार्यालय/केन्द्र/उपकेन्द्रका सम्बन्धित प्राविधिक वा कोषबाट मान्यता प्राप्त प्राविधिकको तर्फबाट)

अनुसूची-८

(नियम २७ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

मृत पशुधनको क्षतिपूर्ति दाबी पत्रको ढाँचा

सदस्य संस्थाको प्रयोजनको लागि
सदस्य संस्थामा दाबी पत्र दर्ता भएको
मिति दर्ता नं. :

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष मिति :..................

मार्फत .... (सदस्य संस्थाको नाम)

..................................।

विषय : मृत पशुधनको क्षतिपूर्ति पाउँ ।

मैले .... (सदस्य संस्थाको नाम) बाट मिति .... मा रु...................... अक्षरेपी . ... कर्जा लिई मिति .... मा खरिद गरेको सङ्केत पट्टा नं .... लगाएको .... (पशुधनको नाम) को मिति .... मा मृत्यु भएकोले कर्जा सुरक्षण नियमावली बमोजिम जारी गरिएको सुरक्षण लेख नं. .... अन्तर्गत मैले पाउने क्षतिपूर्ति भुक्तानी पाउन अनुरोध गर्दछु । साथै क्षतिपूर्ति दाबी साथ संलग्न गर्नु पर्ने सक्कल पशुधन सुरक्षण लेख नं. .... पशुधनलाई लगाएको नं.............. को सङ्केत पट्टा, मृत्युको प्रमाणपत्र यसै दाबी पत्रका साथ पेश गरेको छु । यो .... (पशुधनको नाम) मेरो जानाजान लापरबाहीको कारणले मरेको होइन भन्ने व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

संलग्न कागजात तथा प्रमाण :

(१) मृत्यु प्रमाणपत्र

(२) पशुधनको कानमा लगाएको सङ्केत पट्टा

(३) सुरक्षण लेखको सक्कल प्रति ।

सुरक्षणकर्ताको,-

दस्तखत :

नाम :

ठेगाना :

(लेख्न नजान्नेको हकमा ल्याप्चे सहिछाप)

दा. वा.

अनुसूची-९

(नियम ३१ सँग सम्बन्धित)

अनुत्पादक पशुधन क्षतिपूर्ति दाबी पत्रको ढाँचा

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष मिति :...................

मार्फत........................... (सदस्य संस्थाको नाम)

.... ।

विषय : अनुत्पादक पशुधनको क्षतिपूर्ति पाउँ ।

म, ... (सुरक्षणकर्ताको स्थायी ठेगाना) निवासी................................... ....ले ....(सदस्य संस्थाको नाम र ठेगाना) बाट मिति .... मा .... (पशुधनको नाम) खरिद गर्न कर्जा लिएकोमा सो कर्जाको भुक्तानी मिति .... अगावै मिति .... का दिनदेखि उक्त पशुधन स्थायी रुपमा अनुत्पादक भएको प्रमाणित भएकोले कोषबाट मिति .... मा जारी गरेको सुरक्षण लेख नं............अनुसारको सुरक्षण रकम रु......................उक्त अनुत्पादक पशुधनको क्षतिपूर्ति बापत भुक्तानी पाउन देहायका प्रमाण कागज सहित अनुरोध गर्दछु । यो पशुधन मेरो जानाजान लापरबाहीको कारणले अनुत्पादक भएको होइन भन्ने व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु ।

संलग्न कागजात तथा प्रमाण :

(१) अनुत्पादक प्रमाणपत्र

(२) पशुधन सुरक्षण लेख

(३) पशुधनको कानमा लगाएको सङ्केत पट्टा ।

सुरक्षणकर्ताको,-

दस्तखत :

नाम :

ठेगाना :

(लेख्न नजान्नेको हकमा ल्याप्चे सहिछाप)

दा. वा.

अनुसूची-१०

(नियम ३४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

सम्झौता पत्र

लिखितम निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष, काठमाडौं (यसपछि "कोष" भनिएको) र ....(बैंक तथा वित्तीय संस्था)........... , (यसपछि "सदस्य संस्था" भनिएको) बीच कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५ (यसपछि नियमावली भनिएको) तथा देहायको शर्तको अधीनमा रही लघु तथा विपन्न वर्ग कर्जा/साना तथा मझौला उद्यम कर्जा/कृषि कर्जा कार्यक्रममा प्रदान गरेको कर्जा सुरक्षण गर्न गराउन हामी दुवै पक्षको सहमति भएकोले कोषको कार्यालय, काठमाडौंमा बसी यो सम्झौता गरी एक एक प्रति लियौं दियौं ।

(१) सदस्य संस्थाले .... कर्जा कार्यक्रम क्षेत्रमा कर्जा प्रदान गरी कोषमा सुरक्षण गराएकोमा नियम.... बमोजिमको सीमासम्म मात्र दाबी गर्न पाउनेछ र त्यस्तो दाबी सम्बन्धमा नियमावली बमोजिम कोषले माग गरेका कागजात तथा अन्य विवरणहरु कोषलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) सदस्य संस्थाले ....कर्जा कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदान भएका सम्पूर्ण कर्जाको सुरक्षण शुल्क अनिवार्य रुपमा कोषलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

(३) कोषले तोकेको व्यवसायमा प्रदान गरेको कर्जा बाहेक अन्य व्यवसायमा प्रदान गरिएको कर्जाको सुरक्षण गरिने छैन ।

(४) .... कर्जा कार्यक्रम सम्बन्धी खाता र सोसँग सम्बन्धित कागजातहरु कोषको कर्मचारी वा कोषले तोकेको कुनै व्यक्ति वा संस्थाले निरीक्षण गर्न सक्नेछ ।

(५) प्रचलित कानून बमोजिमको रित नपुऱ्याई सदस्य संस्थाबाट प्रदान गरिएको कर्जा असूल उपर नभएमा कोष उपर कुनै दाबी लाग्ने छैन ।

(६) कोषसँग असूल उपर नभएका कर्जाको दाबी गर्दा वा सो सम्बन्धमा पत्राचार गर्दा वा विवरण वा अन्य कागजात दाखिला गर्दा त्यस्ता दाबी, पत्राचार, विवरण तथा कागजातमा सदस्य संस्थाको तर्फबाट अख्तियार प्राप्त व्यक्तिले दस्तखत गर्नु पर्नेछ ।

(७) नियमावलीमा कुनै संशोधन भए सोको जानकारी कोषले सदस्य संस्थालाई गराउनु पर्नेछ ।

(८) यो सम्झौता मिति .... देखि लागू हुनेछ ।

कोषको तर्फबाट	सदस्य संस्थाको तर्फबाट
दस्तखतः	दस्तखतः
नामः	नामः
दर्जाः	दर्जाः
(कार्यालयको छाप)	कार्यालयको छाप)
साक्षी	साक्षी
दस्तखतः	दस्तखतः
नामः	नामः
ठेगानाः	ठेगानाः

इति संवत् २०........ साल .... गते .... रोज् .... शुभम् ।

अनुसूची-११

(नियम ३६ को उपनियम (१), नियम ३७ को उपनियम (१) र नियम ३८ को उपनियम (१) र नियम ३९क को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

(क) लघु तथा विपन्न वर्ग अन्तर्गतका व्यवसाय :

(१) कृषि व्यवसाय :

१. खाद्यान्न, नगदे बाली, तरकारी, फलफुल तथा जडिवुटी	धान, गहुँ, मकै, कोदो, जौ, तोरी, सर्स्यू, केराउ, चना, भटमास आदि । चिया, अलैंची, सूठो, सुपारी, नरिवल, कपास, अल्लो, अम्रिसो, बाबियो, उखु, रबर, अदुवा, बेसार, सूर्यमुखी, मरीच जस्ता मसला आदि । लसुन, प्याज, आलु, काउली, बन्दा, परवल, कुरिलो, भण्टा, चम्सुर, पालुंगो, रायो, ब्रोकाउली, गोलभेंडा, च्याउ, बोडी, सिमी, फर्सी, गाजर, मुला, खोर्सानी, पिंडालु, इसकुस, धनियँ, तरुल, घिरौंला आदि । आँप, सुन्तला, स्याउ, अनार, दारिम, अम्बा, कागती, निबुवा, भोगटे, ज्यामीर, लप्सी, लिची, कटहर, भूइँकटहर, अङ्गुर, हलुवाबेद, मेवा, केरा, खुर्पानी, वयर, सतीवयर, अमला, विभिन्न किसिमका फूल खेती, (टिस्यूकल्चर, बीउ तथा बेर्ना उत्पादन समेत) आदि । नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय वा जडिबूटी उत्पादन वा प्रशोधन कम्पनीले तोकेका सबै किसिमका जडिबूटी उत्पादन (प्रचलित कानूनले बन्देज लगाएका बाहेक) आदि ।
२. पशुपक्षी पालन	गाई, गोरु, भैंसी, राँगो, बङ्गुर, सुँगुर, खरायो, चौरी, याक, नाक, भेडा, बाख्रा, थुमा, खसी, वाच्छा-बाच्छी, पाडा-पाडी, घोडा, गधा, खच्चर र आर्थिक उपार्जनका लागि पालिने अन्य पशुहरु । कुखुरा, हाँस, परेवा, लौकाट, बट्टांई र आर्थिक उपार्जन गर्नका लागि पालिने अन्य पक्षीहरु । व्यवसायिकरुपले गरिएको मत्स्यपालन, मौरीपालन, रेशम किरा पालन आदि ।

३.	सिंचाई तथा सिंचाई उपकरण	कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न सघाउ पुऱ्याउने गरी कृषकहरुले एक्लै वा सामूहिकरुपमा निर्माण गर्ने कुलो, नहर, नल, हातेनल, क्याप्टिभ जेनरेटर, स्प्रिंकलर, पम्पसेट, रोअर पम्प आदि ।
४.	कृषि औजार वा संयन्त्र	थ्रेसर, ग्रिंडर, आधुनिक हलो, कुटो, कोदालो, कोदाली, हँसिया, खुर्पा, खन्ती, ट्याक्टर, ट्रेलर आदि ।
५.	वन विकास तथा चरन विकास	नर्सरी स्थापना र विकास, निजी एवं सामुदायिक वृक्षारोपण, वन विकासका लागि प्रयोग हुने मलखाद, कृषि वन प्रणालीको विकास र विस्तार, चरन विकास आदि ।
६.	जग्गा विकास र भू-संरक्षण	जमीन सुधार, तार-बार, जाली, पर्खाल आदि ।
७.	प्रचलित कानूनले बन्देज गरिएका बाहेकका अन्य कृषि उत्पादनहरु तथा कृषिजन्य व्यवसायहरु ।	

(२) उद्योग व्यवसाय :

(अ) परम्परागत घरेलु तथा साना उद्योग व्यवसाय

हाते एवं खुट्टे तान, अर्धस्वचालित तान, वार्पिङ्ग, रङ्गाई, छपाई, सिलाई, बुनाइ, राडी, पाखी, ऊनी गलैंचा, पश्मिना, ऊनी पोशाक, सिकर्मी कार्य, काठबाट कलात्मक वस्तु निर्माण गर्ने कार्य, वेत, बाँस र निगालोका सामान तयार गर्ने कार्य, प्राकृतिक रेशाबाट विभिन्न वस्तुहरुको निर्माण कार्य, हाते कागज उत्पादन, सुन, चाँदी, तामा, पित्तल, फलाम जस्ता धातुहरुको कार्य, गहना एवं मुर्ति बनाउने कार्य, मह, च्यूरी, अलैंची एवं चिया प्रशोधन कार्य, सेरामिक्स एवं कुमालेको पेशागत कार्य, छाला सम्बन्धी पेशागत कार्य र ट्यानिङ्ग छाला, हाड, सिङ्ग तथा ढुङ्गाबाट तयार हुने वस्तुहरुको उत्पादन, चित्रकला, कागजबाट बनेका सामान, धुप, पुतली, खेलौना र प्रचलित औद्योगिक व्यवसाय सम्बन्धी कानूनले परम्परागत घरेलु उद्योग भनी परिभाषा गरेका सम्पूर्ण उद्योगहरु ।

(३) सेवा व्यवसाय :

१.	स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा व्यवसायहरु	शिशु स्याहार केन्द्र, औषधी पसल ।
२.	शिप एवं स्वरोजगार मूलक व्यवसायहरु	सिलाई, बुनाई, केश श्रृङ्गार, सिकर्मी, डकर्मीको सेवा, दैनिक उपभोगका सामान खरिद बिक्री, पुस्तक, स्टेशनरी एवं अन्य शैक्षिक सामाग्रीको खरिद बिक्री, चिया तथा चमेना पसल, पशु

	आहारा खरिद बिक्री, घरजग्गाको नक्सा तयार गर्ने, मूल्याङ्कन गर्ने, कानूनी सेवा, अनुसन्धान, परामर्श, खानेपानी वितरण
३. यातायात सेवा सम्बन्धी व्यवसायहरु	रिक्सा, ठेलागाडा, एक्का (घोडासहित) आदि ।
४. पर्यटन व्यवसायहरु	होटेल, खुद्रा पसल ।
५. कृषि एवं औद्योगिक उत्पादन वृद्धिमा सघाउ पुऱ्याउने सेवा व्यवसायहरु	कृषि सामग्री वेच विखन, कृषि उपज वेच विखन, औद्योगिक कच्चा पदार्थको खरिद बिक्री आदि ।
६. प्रचलित औद्योगिक व्यवसाय सम्बन्धी कानूनले तोकेका अन्य सेवामूलक व्यवसायहरु ।	

(४) अन्य कर्जा: आवास निर्माण, सौर्य बत्ती, शैक्षिक वेरोजगार, धारा वाथरुम तथा शौचालय निर्माण ।

(ख) साना तथा मझौला उद्यम अन्तर्गतका व्यवसाय:

(१) उद्योग व्यवसाय :

(अ) परम्परागत घरेलु साना तथा मझौला उद्योग व्यवसाय

हाते एवं खुट्टे तान, अर्धस्वचालित तान, वार्पिङ्ग, रङ्गाई, छपाई, सिलाई, बुनाइ, राडी, पाखी, ऊनी गलैंचा, पश्मिना, ऊनी पोशाक, सिकर्मी कार्य, काठबाट कलात्मक वस्तु निर्माण गर्ने कार्य, वेत, बाँस र निगालोका सामान तयार गर्ने कार्य, प्राकृतिक रेशाबाट विभिन्न वस्तुहरुको निर्माण कार्य, हाते कागज उत्पादन, सुन, चाँदी, तामा, पित्तल, फलाम जस्ता धातुहरुको कार्य, गहना एवं मुर्ति बनाउने कार्य, मह, च्यूरी, अलैंची एवं चिया प्रशोधन कार्य, सेरामिक्स एवं कुमालेको पेशागत कार्य, छाला सम्बन्धी पेशागत कार्य र ट्यानिङ्ग छाला, हाड, सिङ्ग तथा ढुङ्गाबाट तयार हुने वस्तुहरुको उत्पादन, चित्रकला, कागजबाट बनेका सामान, धुप, पुतली, खेलौना र प्रचलित औद्योगिक व्यवसाय कानूनले परम्परागत घरेलु उद्योग भनी परिभाषा गरेका सम्पूर्ण उद्योगहरु ।

(आ) अन्य घरेलु साना तथा मझौला उद्योग व्यवसाय

१. रासायनिक मल उद्योग	युरिया, डि.ए.पी., एमोनियम सल्फेट, पोटास जस्ता रासायनिक पदार्थहरुको सम्मिश्रणबाट तयार हुने रासायनिक मल उत्पादन गर्ने उद्योग ।
२. मूल्य अभिबृद्धि हुने जडान उद्योगहरु	रेडियो, घडि, टेलिभिजन, कम्प्यूटर, आधुनिक वत्ती, टर्च, लाइटर, इम्ब्राइडरी, तयारी पोशाक आदि ।
३. जलविद्युत, वायु एवं सौर्य उर्जा तथा वायो ग्यास सम्बन्धी उद्योगहरु	विद्युत उत्पादन गर्ने मेशिन एवं औजारहरुको खरिद एवं जडान, वायु, सौर्य शक्ति एवं वायो ग्यासबाट बिजुली उत्पादन गर्न प्रयोग हुने मेशिन एवं औजारहरुको खरिद एवं जडान तथा वायो ग्यास उत्पादन एवं वितरण, पानीबाट संचालन हुने, कुटानी-पिसानी सम्बन्धी मिलहरु र पानीबाट चल्ने उद्योगहरु ।
४. सूचना प्रविधि	कम्प्यूटर सफ्टवेयर एवं हार्डवेयर सम्बन्धी उद्योगहरु ।
५. वातावरण	प्रदुषण न्यून तुल्याई पर्यावरण स्वच्छ राख्न सहयोग पुऱ्याउने उद्योगहरु ।
६. खनिज वा खानीजन्य उद्योग	खनिज उत्खनन वा प्रशोधन गर्ने उद्योगहरु ।
७. प्रचलित कानूनले बन्देज लगाए बाहेकका अन्य घरेलु तथा साना र मझौला उद्योगहरु ।	

(२) सेवा व्यवसाय :

१. आवास तथा उपभोग कर्जा	विपन्न वर्गलाई प्रवाह भएका आवास एवं उपभोग कर्जा ।
२. शिशु स्याहार केन्द्र तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा व्यवसायहरु	शिशु स्याहार केन्द्र, नर्सिङ्ग होम, स्वास्थ्य परीक्षण प्रयोगशाला, स्वास्थ्य सम्बन्धी उपकरणहरु, प्राकृतिक तथा आयुर्वेद चिकित्सा केन्द्र आदि स्थापना तथा विस्तार, औषधि बिक्री ।
३. पशुपक्षी सम्बन्धी चिकित्सा व्यवसायहरु	पशु चिकित्सा सम्बन्धी स्वास्थ्य परीक्षण तथा औषधी पसल, पशु आहारा खरिद बिक्री आदि ।

४. सञ्चार सम्बन्धी व्यवसायहरु	टेलिफोन, फ्याक्स, ई-मेल, हटमेल, इन्टरनेट, टेलिकन्फरेन्सिङ्ग, भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग आदि ।
५. सीप एवं स्वरोजगार मूलक व्यवसायहरु	फोटोकपी, कम्प्यूटर सञ्चालन, मर्मतशाला (टेम्पो, बस, मिनीबस, माईक्रोबस, ट्रक, मिनीट्रक, डेलिभरी भ्यान, कार, जीप, रिक्सा, रेडियो, फोटोकपी, कम्प्यूटर, टि.भी., टेलिफोन, घडी आदि), सिलाई, बुनाई, केश श्रृङ्गार, सिकर्मी, डकर्मीको सेवा, दैनिक उपभोगका सामान खरिद बिक्री, पुस्तक, स्टेशनरी एवं अन्य शैक्षिक सामग्रीको खरिद बिक्री, चिया तथा चमेना पसल, घरजग्गाको नक्सा तयार गर्ने, मूल्याङ्कन गर्ने, कानूनी सेवा, अनुसन्धान, परामर्श, खानेपानी वितरण र सरसफाईसँग सम्बद्ध व्यवसायहरु नेपाली तथा राष्ट्रिय भाषामा चलचित्र निर्माण तथा प्रदर्शन, बाल-उद्यान, खेलकूद आदि ।
६. यातायात सेवा सम्बन्धी व्यवसायहरु	बस, मिनीबस, माईक्रोबस, ट्रक, मिनीट्रक, डेलिभरी भ्यान, कार, जीप, टेम्पो रिक्सा, ठेलागाडा, एक्का (घोडासहित) आदि ।
७. प्रशिक्षण प्रतिष्ठान सम्बन्धी व्यवसायहरु	रोजगारीमूलक सीप तथा प्रविधि प्रदान गर्ने प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान आदिको स्थापना र विस्तार तथा प्रशिक्षार्थीलाई प्रशिक्षण लिन लाग्ने आवश्यक खर्च ।
८. पर्यटन सम्बन्धी व्यवसायहरु	होटेल, मोटेल, रेष्टुरेण्ट, ट्राभल एजेन्सी, ट्रेकिङ्ग, र्‍याफटिङ्ग आदि ।
९. कृषि एवं औद्योगिक उत्पादन वृद्धिमा सघाउ पुर्‍याउने सेवा व्यवसायहरु	कृषि सामाग्री, बेचबिखन, कृषि उपज वेच विखन, औद्योगिक कच्चा पदार्थको खरदि बिक्री आदि ।
१०. प्रचलित औद्योगिक व्यवसाय सम्बन्धी कानूनले तोकेका अन्य सेवामूलक व्यवसायहरु ।	

(३) <u>अन्य कर्जा</u>: आवास निर्माण, सौर्य बत्ती, धारा वाथरुम तथा शौचालय निर्माण ।

<u>नोट</u>: उपरोक्त क्षेत्र अन्तर्गतका प्रयोजनहरुमा प्रदान भएको स्थिर पूँजी, चालू पूंजी, ओभरड्राफ्ट, प्याकिंग, क्रेडिट ट्रष्ट रिसिप्ट, हायरपर्चेज, हाइपोथिकेशन कर्जा आदिको लागि प्रदान भएका कर्जाहरु समेत सुरक्षण हुन सक्नेछन् ।

तर रिभल्विङ्ग प्रकृतिको कर्जाको हकमा प्राप्त सुरक्षण शुल्कसम्मको कर्जा (सावाँ र व्याज) को मात्र कोषको दायित्व रहनेछ ।

(ग) **कृषि व्यवसायः**

१.खाद्यान्न बाली	धान, गहुँ, मकै, कोदो, जौ, तोरी, सर्स्यू, केराउ, चना, भटमास आदि ।
२. नगदेबाली,	चिया, अलैंची, सूठो, सुपारी, नरिवल, कपास, अल्लो, अम्रिसो, बाबियो, उखु, रबर, अदुवा, बेसार, सूर्यमुखी, मरीच जस्ता मसला आदि ।
३. तरकारी बाली	लसुन, प्याज, आलु, काउली, बन्दा, परवर, कुरिलो, भण्टा, चम्सुर, पालुंगो, रायो, ब्रो काउली, गोलभेंडा, च्याउ, बोडी, सिमी, फर्सी, गाजर, मुला, खोर्सानी, पिंडालु, स्कुस, धनियां, तरुल, घिरौंला आदि ।
४. फलफूल तथा जडिबुटी	आँप, सुन्तला, स्याउ, अनार, दारिम, अम्बा, कागती, निबुवा, भोगटे, ज्यामिर, लप्सी, लिची, कटहर, भूइंकटहर, अंगुर, हलुवाबेद, मेवा, केरा, खुर्पानी, बयर, सतीबयर, अमला, विभिन्न किसिमका फूल खेती, (टिस्यूकल्चर, बीउ तथा बेर्ना उत्पादन समेत) तथा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय वा जडिबूटी उत्पादन वा प्रशोधन कम्पनीले तोकेका सबै किसिमका जडिबूटी उत्पादन(प्रचलित कानूनले बन्देज लगाएका बाहेक) आदि ।
५. पशुपक्षी पालन	(क) गाई, गोरु, भैंसी, राँगो, बङ्गुर, सुँगुर, खरायो, चौरी, याक, नाक, भेडा, बाख्रा, थुमा, खसी, वाच्छा-बाच्छी, पाडा-पाडी, घोडा, गधा, खच्चर र आर्थिक उपार्जनका लागि पालिने अन्य पशुहरु । (ख) कुखुरा, हाँस, परेवा, लौकाट, बट्टांई र आर्थिक उपार्जन गर्नका लागि पालिने अन्य पंक्षीहरु । (ग) व्यवसायिक रुपले गरिएको मत्स्यपालन, मौरीपालन, रेशम किरा पालन आदि ।
६. सिंचाई तथा सिंचाई उपकरण	कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न सघाउ पुऱ्याउने गरी कृषकहरुले एक्लै वा सामूहिक रुपमा निर्माण गर्ने कुलो, नहर, नल, हातेनल, क्याप्टिभ जेनरेटर, स्प्रिंकलर, पम्पसेट, रोअर पम्प आदि ।
७. कृषि औजार वा संयन्त्र	थ्रेसर, ग्रिंडर, आधुनिक हलो, कुटो, कोदालो, कोदाली, हँसिया, खुर्पा, खन्ती, ट्याक्टर, ट्रेलर आदि ।
८. वन विकास तथा चरन विकास	नर्सरी स्थापना र विकास, निजी एवं सामुदायिक वृक्षारोपण, वन विकासका लागि प्रयोग हुने मलखाद, कृषि वन प्रणालीको विकास र विस्तार, चरन विकास आदि ।
९. प्रचलित कानूनले बन्देज लगाए बाहेकका समितिले तोकेका अन्य कृषि उत्पादन तथा कृषिजन्य व्यवसाय ।	

(घ) निर्यात व्यवसायः

(१) निर्यातजन्य उद्योगको लागि तयारी वस्तु उत्पादन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ तथा मेशिन तथा सामान आयात गर्न दिईने कर्जा,

(२) निर्यातजन्य उद्योगबाट उत्पादित वस्तु विदेश निर्यात गर्न दिइने कर्जा ।

अनुसूची-१२

(नियम ३९ को उपनियम (१) र (२) सँग सम्बन्धित)

शिक्षा तथा शैक्षिक बेरोजगार अन्तर्गतका विषय

(क) शिक्षा सम्बन्धी विषयहरु :

(१) नेपाल सरकारले तोकिदिएका विषयको उच्च शिक्षा,

(२) स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विषयहरु एम.वि.वि.एस, आयुर्वेद चिकित्सा, वि.डि.एस, वि.पि.एच, फार्मेसी, नर्सिङ लगायतका स्नातक वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु तथा प्राविधिक शिक्षा तथा तालिम परिषद् अन्तर्गतका एच.ए., ए.एन.एम., सि.एम.ए., फार्मेसी, ल्याव टेक्निसिएन लगायतका डिप्लोमा वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु,

(३) इन्जिनियरिङसँग सम्बन्धित विषयहरु जस्तै सिभिल, इलेक्ट्रिकल, इलेक्ट्रोनिक्स, जियोमेट्रिक्स, मेकानिकल, कम्प्युटर आदिका स्नातक वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु तथा प्राविधिक शिक्षा तथा तालिम परिषद् अन्तर्गतका असिस्टेण्ट सव इन्जिनियर, सव इन्जिनियर लगायतका डिप्लोमा वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु,

(४) पशु विज्ञानसँग सम्बन्धित स्नातक वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु तथा प्राविधिक शिक्षा तथा तालिम परिषद् अन्तर्गतका डिप्लोमा वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु,

(५) कृषि विज्ञानसँग सम्बन्धित स्नातक वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु तथा प्राविधिक शिक्षा तथा तालिम परिषद् अन्तर्गतका डिप्लोमा वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु,

(६) अन्य प्राविधिक विषयहरुसँग सम्बन्धित स्नातक वा सो भन्दा माथिल्लो तहका विषयहरु ।

(ख) प्राविधिक शिक्षा तथा तालिम परिषद् वा प्राविधिक शिक्षा तथा तालिम परिषद्बाट सम्बन्धन/मान्यता प्राप्त संस्थाहरुबाट प्रदान गरिने प्राविधिक शिक्षा तथा तालिम परिषद्बाट स्वीकृत विभिन्न प्राविधिक विषयमा दिइने तालिमहरु ।

अनुसूची-१३

(नियम ४१ को उपनियम (१)सँग सम्बन्धित)

सुरक्षण कर्जाको अर्धवार्षिक विवरण

(२० .... साल पौष/आषाढ मसान्त सम्मको)

सदस्य संस्थाको

नाम :-

शाखा :-

(रकम रु. मा)

सुरक्षण हुने कर्जाको विवरण				कर्जा रकम (सावाँ र ब्याज)	महल नं. (२) को ... प्रतिशतले हुने सुरक्षण शुल्क	भुक्तानी म्याद नाघेको कर्जा रकम (सावाँ+ब्याज)	कैफियत
क्र.सं.	कर्जा नं.	प्रयोजन	ऋणीको नाम				
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
			जम्मा :				

नोट : (१) महल नं. (५) बमोजिमको कुल बाँकी कर्जा रकमको .... प्रतिशतले हुने अर्धवार्षिक सुरक्षण शुल्क वापतको रकम प्रत्येक माघ र श्रावण मसान्तसम्ममा विवरण सहित ड्राफ्ट/चेक द्वारा कोषले भुक्तानी पाउने गरी कोषमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) सम्भव भएसम्म यस अनुसूची अनुसारको विवरण कम्प्युटर सफ्ट कपीमा पठाउनु पर्नेछ ।

अनुसूची-१४

(नियम ४२ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

भुक्तानी दाबी पत्रको ढाँचा

पत्रसङ्ख्याः मितिः ....

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष,

काठमाडौ ।

विषय : सुरक्षण कर्जाको दाबी बारे ।

त्यस कोषसँग सम्झौता भए बमोजिम यसैसाथ संलग्न कर्जाको विवरण अनुसार जम्मा कर्जा सङ्ख्या .... रकम रु. .... (अक्षरेपी ....) को भुक्तानी पाउन देहायका कागजात संलग्न गरी यो निवेदन पेश गरको छु ।

(१) यस पत्रसाथ संलग्न विवरणहरु मैले जाने बुझ्रेसम्म सत्य छन् । दाबी गरिएका कर्जाहरुमा यस ....को कुनै पनि कर्मचारीको हेलचक्र्याई वा बदनियत भएको छैन ।

(२) दाबी गरिएका कर्जाहरुको २०.....आषाढ/पौष मसान्तसम्मको सुरक्षण शुल्क वुझाएको प्रमाणित गर्दछौं ।

(३) उपरोक्त कर्जाहरु कर्जा सुरक्षण नियमावलीको अधीनमा रही सुरक्षण गरिएको हो ।

संलग्न कागजातः	सदस्य संस्थाको तर्फवाट अख्तियार प्राप्त व्यक्तिको,
(क) दाबी कर्जाको विवरण,	दस्तखतः
(ख) निरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपिहरु,	नामः
(ग) कर्जाको हिसाबको पूर्ण विवरण (लेजर) को प्रतिलिपी,	पदः ठेगानाः
(घ) धितो लिलाम बिक्री कारबाही सम्बन्धी कागजातका प्रतिलिपी	छापः

अनुसूची-१५

(नियम ४२ को उपनियम (३) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

भुक्तानी दाबी कर्जाको विवरण

सदस्य संस्थाको नाम :

शाखाको नाम :-

कर्जा नम्बर	ऋणीको नाम, थर	क्षेत्र/व्यवसाय	कर्जा स्वीकृत गरिएको		कर्जा लगानी		कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मिति	दाबी हिसाबमा सारेको मिति	कर्जाको भुक्तानी मिति सम्मको बाँकी कर्जा रकम			धितोको विवरण			असूली कारबाही गरेको मिति	कर्जा असुल उपर हुन नसकेको कारण
			मिति	रकम	मिति	रकम			सावाँ	ब्याज	जम्मा	किसिम	मुल्याङ्कन रकम	रोक्का मिति		
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)

अनुसूची-१६

(नियम ४३ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

दाबी भुक्तानीपत्रको ढाँचा

पत्रसङ्ख्याः-............... मितिः.................

श्री.................................

विषय : दाबी भुक्तानी बारे ।

त्यस ....को पत्रसङ्ख्या .... मिति .... को पत्रसाथ दाबी सम्बन्धी कागजातहरु प्राप्त भयो । सो पत्र अनुसार दाबी गरेको कूल रकम रु. .... मध्ये ऋणी सङ्ख्या ...... को रु. .... मात्र दाबी योग्य देखिएकोले उक्त रकमको ...... प्रतिशतले हुने रकम रु. .... मध्ये ५० प्रतिशतले हुने रकम रु. .... को .... बैंक उपर खिचिएको ड्राफ्ट/चेक नं. .... बाट निम्न शर्तहरुको अधीनमा रहने गरी भुक्तानी पठाएका छौं ।

शर्तहरुः

(१) माथि उल्लेख गरिए बमोजिमको .... दाबी भुक्तानी प्राप्त भए पछि सदस्य संस्थाले सोको भर्पाइ यथाशीघ्र कोषमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) दाबी पत्र अनुसार त्यस ....ले पेश गरेको कागजात तथा विवरणहरु गलत तथा झुट्टा ठहरेमा यस कोषबाट दाबी भुक्तानी गरेको रकम फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(३) कोषबाट दाबी भुक्तानी प्राप्त भएको कर्जा आंशिकरुपमा असूल उपर भएमा असूल उपर भएको रकमको कोषले दाबी भुक्तानी गरेको प्रतिशतले हुन आउने रकम र सम्पूर्ण कर्जा रकम असूल उपर भएमा दाबी भुक्तानी वापत प्राप्त भएको सम्पूर्ण रकम पैंतीस दिनभित्र कोषमा फिर्ता पठाउनु पर्नेछ ।

संलग्नः ड्राफ्ट/चेक थान ..... र विवरण ।

कोषको तर्फवाट अख्तियार प्राप्त व्यक्तिको,-

दस्तखतः

नामः

पदः

छापः

अनुसूची-१७

(नियम ४३ को उपनियम (४) सँग सम्बन्धित)

दाबी भुक्तानी प्राप्त गरेको भरपाई

यस ....को पत्रसङ्ख्या .... मिति .... को पत्रबाट दाबी गरिएको कर्जाको त्यस कोषको प.सं. .... मिति .... को पत्र अनुसार दाबी नं. .... वाट स्वीकृत दाबी रकम रु.................... मध्ये प्रथम किस्ता/दोस्रो किस्ताको दाबी भुक्तानी वापत रु. .... (अक्षरेपी ....मात्र) मिति ....मा नं...................... को चेक/ड्राफ्टबाट सधन्यवाद प्राप्त भयो ।

सदस्य संस्थाको तर्फवाट अख्तियार प्राप्त व्यक्तिको,-

दस्तखत :-

नाम :-

पदः-

ठेगाना :-

मिति :-

कार्यालयको छाप :-

अनुसूची-१८

(नियम ४७ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

दाबी भुक्तानी बापत प्राप्त भएको रकम फिर्ता गर्ने पत्रको ढाँचा

पत्रसङ्ख्या :............................. मिति :.....................

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष,

काठमाडौं ।

विषय : दाबी भुक्तानी वापत प्राप्त भएको रकम फिर्ता गरिएको बारे ।

त्यस कोषको पत्रसङ्ख्या .... मिति .... को पत्रसाथ दाबी भुक्तानी प्राप्त गरिएका निम्न कर्जाहरुको ऋणीहरुबाट कर्जा असूल उपर भएकोले निम्न उल्लिखित रकम रु......................... मात्र ड्राफ्ट/चेक नं...................... बाट तहाँ फिर्ता पठाईएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं ।

क.सं.	दाबी नम्बर	ऋणीको		प्रयोजन	कोषबाट दाबी भुक्तानी रकम	यस पत्रबाट फिर्ता रकम	कोषलाई फिर्ता गर्न बाँकी रकम
		कर्जा नम्बर	नाम, थर				

सदस्य संस्थाको तर्फवाट अख्तियार प्राप्त व्यक्तिको,

दस्तखतः-

नामः-

पदः-

ठेगानाः-

कार्यालयको छापः

अनुसूची-१९

(नियम ४८ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

अपलेखन गर्ने स्वीकृती पत्रको ढाँचा

पत्रसङ्ख्या :.............................. मितिः ....

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष,

काठमाडौं ।

विषयः– अपलेखन गर्ने स्वीकृती बारे ।

त्यस कोषबाट दाबी भुक्तानी वापत प्राप्त निम्न कर्जाको कर्जा सुरक्षण नियमावलीको अधीनमा रही अपलेखन गर्न स्वीकृति दिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

सि.नं.	विवरण	
१.	कर्जा नम्बर	
२.	ऋणीको नाम	
३.	दाबी नम्बर	
४.	दाबी भुक्तानी प्राप्त भएको रकम	
५.	दाबी भुक्तानी प्राप्त भएको मिति	
६.	दाबी भुक्तानी प्राप्त भए पश्चात असुली भएको रकम	
७.	असूल उपर हुन बाँकी कर्जा रकम	
८.	अपलेखन गर्नु पर्ने रकम	
९.	परियोजनाको अवस्था	
१०.	धितोको अवस्था	
११.	अपलेखन गर्नु पर्ने कारण	

सदस्य संस्थाको तर्फवाट अख्तियार प्राप्त व्यक्तिको,-

दस्तखत :–

नाम :–

पद :–

ठेगानाः-

छापः-

अनुसूची-२०

(नियम ४९ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

दाबी भुक्तानी प्राप्त रकमको विवरण

क.स.	दाबी स्वीकृती भएको		दाबी नम्बर	ऋणीको		क्षेत्र/ व्यवसाय	स्वीकृत दाबी रकम (.....%)	दाबी प्राप्त रकम (पहिलो किस्ता ५०%)	कोषवाट बाँकी दोस्रो किस्ता ५०% भुक्तानी प्राप्त रकम		कूल भुक्तानी प्राप्त रकम (९)+(११)	ऋणीबाट कर्जा असूल उपर भएको		कर्जा असूली भई कोषलाई फिर्ता गरिएको		कोषलाई फिर्ता गर्नु पर्ने बाँकी रकम (१२)-(१६)
	कोषको पत्र सङ्ख्या	मिति		कर्जा नम्बर	नाम,				मिति	रकम		मिति	रकम	मिति	रकम	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)